

יד מהרש"א

מסכת כתובות

פרק המדיר

דף ע. - דף עז.

June 29, 2009

© Yechezkel Folger 2011

מפתח

דף ע.....	3
תד"ה המדיר את אשתו.....	3
תד"ה יוציא ויתן כתובה.....	6
בא"ד איני זן ואיני מפרנס ובא"ד וההיא.....	9
תד"ה הכא נמי ובא"ד וליכא נמי למימר.....	11
דף ע:.....	16
תד"ה באומר כל הזן אינו מפסיד וא"ד ובסוף מהמסקנא.....	16
דף עא.....	19
תד"ה אי נמי בהא קאמר שמואל.....	19
דף עב – דף עא.....	21
סוגיא דנותן אצבע בין שיני' ונדרי קישוט.....	21
תוספות ד"ה ואם אמר.....	32
דף עב:.....	36
תד"ה יולידיו.....	36
דף עב: עד דף עג.....	38
סוגיא דקידשה על תנאי שאין בה נדרים.....	38
דף עג. עד דף עד:.....	44
סוגיא דאביי ור' אלעזר בקידשה על תנאי.....	44
דף עד:.....	59
תד"ה ממאנת וכל א"ד שבו.....	59
תוספות ד"ה משום שם רע.....	62
דף עה:.....	63
תד"ה אבל מומין שבגלוי ובא"ד אבל במומין.....	63
תוספות ד"ה תברא.....	66
דף עד. עד דף עו.....	67
סוגיא דנמצאו בה מומין.....	67
תד"ה ספק טמא.....	73
דף עו. עד דף עו:.....	75
סוגיא דהמחליף פרה בחמור.....	75
דף עז.....	87
תד"ה ליתני נשא אשה ובא"ד יוציא.....	87

דף ע.

תד"ה המדיר את אשתו

תוס' בד"ה המדיר את כו' מגופא דמתני' ה"מ למפרך דלא מצי אסר עליה תשמיש כו' עכ"ל ל"ק"ק לפי מ"ש לקמן התוספות דשיעבוד דמזונות של אשה אינו אלא מזרבנן לא ה"מ לאתויי מתשמיש דהוי שיעבוד דאורייתא אבל ממה שאני עושה לפיך דלא הוה שיעבודה נמי רק מזרבנן מייתי שפיר ודו"ק:

1) דף סא: משנה

a) If אסר תשמיש נדר that's effective to be אשה says בעל "יאסר הנאת תשמישי עליך" this isn't to the אשה

b) because

i) the בעל is משועבד to his wife for תשמיש

ii) And he doesn't have the power by נדר to remove this שיעבוד

c) But

i) If בעל says "יאסר הנאת תשמישך עלי" this is a נדר that's effective to be אסר אסר for the בעל תשמיש

ii) and

(1) as a side effect תשמיש also becomes אסור to the אשה

(2) Not by the נדר since the נדר is worded to be הל only on him

(3) But because אין מאכילין לאדם דבר האסור לו

iii) The אשה then waits שבתות according to בית שמאי and one שבת according to בית הלל

iv) And

(1) if the נדר is then still in effect

(2) יוציא ויתן כתובה

2) פה: at נדרים in משנה

a) If an אשה says אסור are מעשה ידי meaning קונם שאיני עושה לפיך אשה

b) The נדר isn't effective and needs no הפרה

i) Because the אשה is משועבדת to the בעל to give him מעשה ידי

ii) And she doesn't have the power by נדר to be מפקיע this שיעבוד

3) משנה here

a) If a person is מדיר את אשתו מליהנות ממנו

b) Then

i) For 30 days he sets up a פרנס to give her מזונות

- ii) And if the נדר is still in effect יוציא ויתן כתובה
- 4) משנה on the רש"י
  - a) Although the words מליהנות לו would usually suggest any הנאה including הנאת תשמיש
  - b) Still
    - i) Since we've established that this לשון can't bring about איסור תשמיש
    - ii) It must be that the איסור applies only to הנאה from מזונות
- 5) תוספות
  - a) Here's proof
    - i) The משנה says he's מוציא only after a special 30-day period that applies to מזונות
    - ii) And not after the shorter one-שבת or two-שבתות periods that apply to a נדר on תשמיש
- 6) גמרא
  - a) הקדמה
    - i) We've established from the משנה on לפיך עושה שאיני עושה לפיך that an אשה by נדר has no power to be מפקיע her שיעבוד of ידי מעשה ידי
    - ii) From this it's מסתבר also that בעל by his נדר can't be מפקיע his שיעבוד of מזונות
  - b) קשיא
    - i) So how is it that the משנה says his נדר is חל on מזונות
- 7) תוספות
  - a) קשיא
    - i) We've proved from our משנה itself that a נדר by בעל in the לשון of the משנה can't be מפקיע his שיעבוד to her for תשמיש
    - ii) So
      - (1) Instead of asking
        - (a) why is it that the נדר in our משנה is מפקיע שיעבוד מזונות
        - (b) when from מסכת נדרים we know that a נדר can't be מפקיע a שיעבוד of מעשה ידי
      - (2) Why doesn't the גמרא ask
        - (a) why is it that the נדר in our משנה is מפקיע שיעבוד מזונות
        - (b) when the משנה itself says that a נדר can't be מפקיע תשמיש
- 8) מהרש"א
  - a) קשיא

- i) תוספות should have answered its קשיא this way:
- (1) תוספות says later that the שיעבוד by בעל for מזונות is only דרבנן
  - (2) The שיעבוד by אשה for מעשה ידי' is also דרבנן
  - (3) The שיעבוד for תשמיש is דאורייתא
- ii) So
- (1) if the גמרא for its קשיא were to rely on our משנה that says a בעל can't be תשמיש of שיעבוד his מפקיע
  - (2) we could have been טועה and answered that
    - (a) Although a נדר can't be מפקיע the שיעבוד דאורייתא of תשמיש
    - (b) A נדר can still be מפקיע the שיעבוד דרבנן of מזונות
- iii) it follows that
- (1) to ask its קשיא
  - (2) The גמרא needs to rely on the משנה on מעשה ידי' in נדרים
  - (3) Where בעל by נדר can't be מפקיע even a שיעבוד דרבנן

תד"ה יוציא ויתן כתובה

בד"ה יוציא ויתן כו' אמאי לא חשיב לה לההיא דבאה מחמת טענה בהדי הנך שכופין כו' עכ"ל מהך דשהתה עמו עשר שנים ולא ילדה דכופין להוציא פריך לקמן בס"פ אמאי לא חשיב ליה ומשני ליה דהנך אף על גב דאמרה הוינא בהדיה לא שבקינן לה ולכך לא חשיב לה אבל הך דבאה מחמת טענה לא מיתרצא בהכי דהא כי אמרה הוינא בהדיה שבקינן לה כיון דאין האשה מצווה על פריה ורביה אך קשה דבהאי תירוצא שכתבו הכא ובפ' הבע"י דלא חשיב בבאה מחמת טענה משום דלא שייך ביה לומר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל הא מיתרצא נמי הך דשהתה י' שנים ולא ילדה ומאי פריך מיניה התם ויש ליישב וק"ל:

- 1) דף עז. at משנה
a) The משנה lists persons who must be מוציא their wives
- 2) there גמרא
a) שמואל of מימרא
i) "שהתה עמו י' שנים ולא ילדה" if מוציא אשתו
ii) Because we don't want him to be פרי' ורבי'
b) שמואל to קשיא
i) Why doesn't the משנה list "שהתה עמו י' שנים ולא ילדה" among those men who are מוציא their wives
c) תירוצ'
i) The משנה lists only men
(1) who must be מוציא if their wives object to their חסרונות
(2) and who needn't be מוציא if their wives waive and accept their חסרונות
ii) While
(1) an אשה who is שנים י'
(2) can't waive and accept her husband's obligation to be פרי' ורבי'
- 3) דף סה: at יבמות
a) משנה
i) There is a מחלוקת תנאים on whether an אשה is מיפקדא on פרי' ורבי'
b) there גמרא
i) If an אשה is מיפקדא on פרי' ורבי'
(1) Then a בעל who's an עקר must be מוציא the אשה
(2) Because she needs to be מקיים her own מצוה of פרי' ורבי'
ii) And even if she's not מיפקדא on פרי' ורבי'

- (1) אשה the still must be מוציא בעל
- (2) If the אשה argues that she needs children for חוטרה לידה ומרה לקבורה
- 4) תוספות here
- a) הקדמה
- i) If an אשה is מפקדא on פרי' רבי' and her בעל is an עקר
- (1) she obviously can't waive his obligation to be מוציא her
- (2) And this explains why this הוצאה isn't listed in the משנה at דף עז.
- b) קשיא
- i) But
- (1) if she's not מפקדא on פרי' רבי' on
- (2) it's a פשיטות that she can waive his חסרון and permit him not to be מוציא her
- ii) so why doesn't the משנה at דף עז. list this case where the בעל in מוציא because he's an עקר
- c) תירוץ
- i) To be listed in the משנה as a case where בעל is מוציא because of his חסרון
- ii) It's also a condition that
- (1) In that case בעל must be מוציא even if
- (a) the אשה knew about the חסרון before she was ניסת
- (b) and בעל claims that the אשה waived the חסרון when she was ניסת
- (2) because she can argue
- (a) I didn't waive this חסרון when I was ניסת
- (b) סבורה הייתי שאני יכולה לקבל
- (c) but I now realize that I can't be מקבל
- iii) now
- (1) where her טענה against an עקר is that she needs children for חוטרה לידה ומרה לקבורה
- (2) then
- (a) if she knew before she was ניסת that he was an עקר
- (b) she certainly realized then that she wouldn't have children for חוטרה לידה ומרה לקבורה
- (c) and it's a פשיטות that she can't later say לקבל הייתי שאני יכולה לקבל
- (3) and that's why this case isn't listed in the משנה at דף עז.
- 5) מהרש"א of המשך

a) קשיא

i) an אשה who was ילדה ולא ילדה עמו י' שנים also can't say סבורה הייתי שאני יכולה לקבל

ii) since the חסרון is her own

iii) so the גמרא could have explained that this is the reason that this case isn't mentioned in the משנה

בא"ד איני זן ואיני מפרנס ובא"ד והיא

בא"ד איני זן ואיני מפרנס לר"ח גרסינן בהדיא כופין כו' שמונע ממנה כל עניני אישות כו' עכ"ל גבי הך דחוזרין אצל גדול דכופין הוצרכו לטעמא דכופין טפי מהנהו דהכא וגבי הא דאיני זן כו' לא הוצרכו לתת טעם אמאי כופין ואפשר לומר דהאומר איני זן כו' ה"ל כמורד על אשתו משא"כ כל הנהו המדיר דהכא דלא הוה כמורד וק"ל:

בא"ד והיא דס"פ הבע"י התם משמע דלכפותו אמר כו' עכ"ל עיין על ביאור דבריהם בפ' הבע"י וק"ל:

1) הקדמה

- a) משנה דף סא:
  - i) המדיר אשתו מתשמיש יוציא
- b) here משנה
  - i) המדיר את אשתו מליהנות לו יוציא
- c) דף עז. at גמרא
  - i) האומר איני זן ואיני מפרנס יוציא
- d) יבמות דף לט.
  - i) חוזרין אצל גדול לייבם או לחלוץ

2) תוספות

- a) ירושלמי according to ר"ח
  - i) הדירה where he was כופין אותו להוציא "יוציא" doesn't mean that מתשמיש or he was for מזונות
  - ii) איני זן ואיני מפרנס if he says מוציא to be כופין אותו
  - iii) חוזרין אצל גדול לייבם או לחלוץ says גמרא where the כופין אותו And we're also
- b) שאלה
  - i) נדר מזונות or נדר תשמיש but not for חוזרין אצל גדול for כופין אותו Why are we
- c) תשובה
  - i) By refusing to do ייבום and חליצה he's preventing the אשה from both תשמיש and מזונות

3) מהרש"א

- a) קשיא
  - i) Why doesn't תוספות also explain why we're כופין אותו להוציא when he says that איני זן ואיני מפרנס
- b) תירוץ
  - i) It's a why פשיטות איני זן ואיני מפרנס is an exception where להוציא כופין אותו

ii) Because to say **מפּרנָס זון ואיני** is a more offensive **מרידה** to the **אשה** than to be **מזונות** the **אשה** from **מדיר**

תד"ה הכא נמי ובא"ד וליכא נמי למימר

בד"ה ה"נ כיון דתלינהו למזונות בתשמיש המטה דאמר כו' עכ"ל דבכה"ג מוקמי מתני' דהמדיר את אשתו שלא תאכל מכל הפירות דהיינו בתולה בתשמיש כמ"ש התוס' לקמן בד"ה בשלמא לרב כו' ע"ש וק"ל:

בא"ד וליכא נמי למימר כו' דאז אסורה ליהנות דהא לרב יהודה כו' עכ"ל ר"ל דכיון דאסורה ליהנות ליכא למימר לאחר שלשים תהנה ותיאסר ואהא תירצו דה"נ אסור לשמש שמא תהנה וא"כ אפילו שלשים לא ימתין אלא מיום הנדר תיאסר לב"ה שבת א' כו' ויש לדקדק אמה שכתבו דאז אסורה ליהנות מהיכא פסיקא להו דאסורה אז ליהנות הא אדרבה שמעינן מהתם דמותרת ליהנות דבנדרא מזדהרי אינשי דאמרינן התם ומודה רב יהודה באומר קונם עיני בשינה למחר אם אישן היום שיסן היום דבאיסורא מזדהרי אינשי ויש ליישב דהתם שהתנאי קודם לנדר איכא למשרי התנאי מה"ט דבנדר שאחריו מזדהר אבל הכא למאי דבעו למימר השתא דשרי השמוש בתוך שלשים קודם שתהנה אסורה ליהנות אחר שלשים משום השימוש שקודם לו ואין להקשות נמי ומאי קושיא בהא דאז אסורה ליהנות דא"כ שפיר פריך וכיון דמשועבד לה היכי מצי מדיר לה כו' להפקיע שיעבודה לאסור לה הנאה מיניה די"ל כיון דבעיקר הנדר שהוא איסור תשמיש לית לה שעבוד עליו באומר יאסור תשמישך עלי חל הנדר שפיר וממילא תיאסר בהנאה וליכא למיפרך ביה הא מפקא לה לשיעבודה ודו"ק:

1) הקדמה

- a) If בעל says "יאסר הנאת תשמישי עליך" this isn't a נדר that's effective to be אסור תשמיש to the אשה
- b) because
  - i) the בעל is משועבד to his wife for תשמיש
  - ii) And he doesn't have the power by נדר to remove this שיעבוד
- c) But
  - i) If בעל says "יאסר הנאת תשמישך עלי" this is a נדר that's effective to be אסור תשמיש for the בעל
  - ii) and
    - (1) as a side effect תשמיש also becomes אסור to the אשה
    - (2) Not by the נדר since the נדר is worded to be חל only on him
    - (3) But because אין מאכילין לאדם דבר האסור לו
  - iii) Then
    - (1) According to בית שמאי
      - (a) בעל waits two שבתות and is מוציא if the נדר is still in effect
    - (2) According to בית הלל

- (a) waits one שבת and is מוציא if the נדר is still in effect
- 2) Second הקדמה – משנה here
- a) המדיר את אשתו שלא ליהנות הימנו מעמיד פרנס לשלשים יום ויוציא ויתן כתובה
- b) המדיר את אשתו שלא תתקשט יוציא מיד ויתן כתובה
- 3) Third הקדמה
- a) לא תתקשט נדר of שמואל says that the משנה deals with where
- i) An אשה made a נדר – נדרה היא – that אתקשט עלי אם תשמישך עלי
- ii) Where her קישוט is only a תנאי to the נדר of עיקר תשמיש
- iii) נדר מפר her because he wasn't מוציא בעל
- b) קשיא
- i) All she said is that a נדר תשמיש will be חל if she is מתקשטת
- ii) She wasn't אוסר herself to be מתקשטת
- iii) So why does the משנה suggest that he's מוציא מיד because he wasn't מפר a נדר that brought about an איסור קישוט
- c) תירוץ
- i) Although she made no נדר not to be מתקשטת
- ii) קישוט on מיתסרא ממילא she's למעשה
- iii) because
- (1) if she's מתקשטת she becomes בתשמיש based on her נדר
- (2) And he is then automatically חייב להוציאה
- 4) עא: at גמרא
- a) קשיא
- i) ותתקשט ותיאסר
- (1) If she's מתקשטת and the נדר תשמיש is חל
- (2) בעל needs to be מוציא only after אחת שבת or שבתות ב'
- (3) So she's not מיתסרא ממילא from קישוט until after אחת שבת or שבתות ב'
- ii) So why does the משנה say he must be מוציא מיד as soon as she's מתקשטת
- 5) גמרא here
- a) קשיא to the משנה
- i) When he's מזונות from נהנה not to be מדירה
- ii) How is it that the נדר is חל to be מפקיע on שיעבוד his
- 6) מהרש"א here as explained by תוספות
- a) קשיא

- i) Why doesn't the גמרא answer that
  - (1) it's only a direct נדר that can't be מפקיע a שיעבוד
- ii) And that similar to the case of קישוט
  - (1) the משנה deals with where בעל said אם אזונך יאסר הנאת תשמישך עלי אם אזונך
  - (2) where
    - (a) his giving מזונות is only a תנאי to an נדר עיקר of תשמיש
    - (b) and the נדר עיקר of תשמיש is worded in a way that isn't מפקיע his הקדמה לתשמיש as we explained in the first
- iii) So there isn't any direct נדר איסור that's מפקיע a שיעבוד on מזונות
- b) תירוץ
  - i) the same as we said for נדר קישוט
  - ii) his חיוב to be מוציא the אשה doesn't happen at the same time that he's מזין the אשה and the נדר תשמיש is חל
  - iii) because
    - (1) once the נדר on תשמיש is חל he can still wait one שבת or two שבתות before he's מוציא
    - (2) and during this period he can be מזין her בהיתר similar to what we said earlier for קישוט
  - iv) it follows that
    - (1) our משנה that says she has no מזונות right after the 30 days of פרנס
    - (2) can't be dealing with where he said אם אזונך יאסר הנאת תשמישך עלי אם אזונך
- 7) מהרש"א of תוספות as explained by המשך
  - a) קשיא
    - i) Maybe
      - (1) In fact the משנה deals with where he said אם אזונך יאסר הנאת תשמישך עלי אם אזונך
      - (2) And
        - (a) it's אסור for her to be מקיים the תנאי after 30 days by eating מזונות
        - (b) because we're חושש that the בעל and the אשה won't be נזהרין on the תשמיש איסור that will be חל then
      - (3) And
        - (a) this איסור on תנאי קיום doesn't count as coming from נדר עיקר
        - (b) so it doesn't matter that this איסור is מפקיע his שיעבוד to her for מזונות
    - ii) תירוץ
      - (1) This מהלך doesn't work for two reasons

(2) First

(a) נדרים in ר' יהודה that

(i) "אם אישן היום קונם עיני בשינה למחר" If a person says

(ii) He's מותר to be מקיים his תנאי by sleeping today

(b) Because

(i) A person is מזדהר באיסורי

(ii) So

1. if he's מקיים the תנאי

2. he'll be careful not to be איסור שינה tomorrow

(c) And in the same way

(i) She ought to be מותר to be מקיים his תנאי by eating מזונות after 30 days

(ii) Because we expect that they'll be careful not to be עובר איסור תשמיש afterwards

(d) Note that

(i) It's for this reason that

1. In the גמרא on קישוט that we mentioned earlier

2. She's not אסורה להתקטט even though her קיום of the תנאי brings about an איסור נדר תשמיש

(3) second

(a) even if the דין were that there's an איסור to be מקיים the תנאי

(b) the איסור would apply to בעל if he's מזין and not to the אשה for being נהנה

(c) because the תנאי is "אם אזונך" – not "אם תהנית"

8) further מהרש"א as explained by תוספות of המשך

a) קשיא

i) "ייאסר הנאת תשמישך עלי מעכשיו אם" Then say our משנה deals with where he said "תהנית"

ii) Where

(1) the תנאי applies to her

(2) and she ought to be אסורה to be מקיים the תנאי

(3) because people aren't זהיר to be מקיים an איסור where the תנאי isn't yet מקיים and the איסור will be למפרע חל later once the תנאי becomes מקיים

b) תירוץ

- i) in this case
  - (1) she'd be אסורה בתשמיש from the day he makes the נדר
  - (2) Based on a second מימרא by ר' יהודה that
    - (a) A person is אסור to sleep today
    - (b) if he says קונם עיני בשינה היום אם אישן למחר
- ii) now
  - (1) The שבת אחת and two שבתות waiting periods for this תשמיש would begin the day he makes the נדר and would end before the end of the 30-day waiting period for מזונות
  - (2) So
    - (a) the חיוב to be מוציא for תשמיש would apply before the end of the 30-day waiting period for מזונות
    - (b) and the משנה that says he's not מוציא the אשה until after the 30-day waiting period for מזונות can't deal with this case

דף ע:

תד"ה באומר כל הזן אינו מפסיד וא"ד ובסוף מהמסקנא

דף ע עמוד ב] בד"ה באומר כל הזן אינו מפסיד ולא בעי לשנויי בחנוני הרגיל כו' עכ"ל
טפי ה"ל לאוקמי מתני' נמי בחנוני הרגיל דאיירי ביה ברייתא ולא שכיח ביה נמי
דעבדי טפי משלשים כמ"ש התוספות אבל אין לפרש דבריהם דלוקמא בחנוני הרגיל
דהוה רבותא טפי כדקאמרינן דה"א כיון דרגיל וקאזיל קא"ל כו' דהא לאידך גיסא איכא
למימר דכל הזן כו' הוה רבותא טפי כדבעי למימר מעיקרא הכי הוא דשרי אבל כל הזן
כו' וק"ל:

בא"ד ובסוף המסקנא כו' אי הוה שרי למימר ליחיד ה"ל למתני בחנוני הרגיל אצלו אם
תזון כו' עכ"ל וק"ק דאין זה מוכרע דהכא איכא תרתי לריעותא חנוני הרגיל דכמאן
דא"ל זיל תזון הוא משא"כ בשאר יחיד דאינו רגיל אצלו דאיכא למימר דשרי ביה אם
תזון כו' ודו"ק:

- 1) משנה דידן
  - a) המדיר את אשתו מליהנות לו
  - b) עד ל' יום יעמיד פרנס יתר מכן יוציא ויתן כתובה
- 2) גמרא
  - a) קשיא
    - i) ופרנס לאו שליחותי' דידי' עביד בתמיל'
    - b) תירוץ
      - i) כל הזן אינו מפסיד said only בעל
      - ii) And the משנה teaches the רבותא that this is מותר even though בעל is מרמז that
אשה the מזין who is he'll repay anyone
    - c) The פרנס a מעמיד only for 30 days also explains why בעל is גמרא
- 3) גמרא as explained by the ברייתא
  - a) ראוּבן from הנאה from having שמעון מדיר שמעון was ראוּבן
  - b) Still
    - i) ראוּבן can go to אצלו הרגיל חנווני and tell him that שמעון has nothing to eat
    - ii) The חנווני can then give מזונות to שמעון and take money from ראוּבן in payment
  - c) The ברייתא teaches the רבותא that this is מותר
    - i) Even though the חנווני is רגיל to ראוּבן
    - ii) So ראוּבן is in effect being מרמז that "הב לי"
- 4) ד"ה טפי at תוספות

- a) It's not שכיח to use the מהלך of חנווני הרגיל for more than 30 days
- 5) ד"ה באומר at תוספות
- a) קשיא
- i) Why doesn't the גמרא say that our משנה teaches that בעל can be מפרנס his wife by dealing with a חנווני הרגיל אצלו
- 6) מהרש"א
- a) קשיא
- i) We've established that כל הזן אינו מפסיד רבותא is also a רבותא
- ii) Why does תוספות assume that it would have been better had the גמרא said that the חנווני הרגיל אצלו teaches the דין of אצלו משנה
- b) תירוץ
- i) ברייתא means to ask only why the גמרא doesn't use the same מהלך as the ברייתא
- ii) Especially after תוספות concluded that the ל' יום in the משנה is also consistent with the ל' יום that it's שכיח to be מזין through a חנווני הרגיל אצלו
- 7) תוספות of המשך
- a) Our גמרא permits the מדיר to say כל הזן אינו מפסיד only to people generally: "מזין anybody who is"
- b) But
- i) he can't say אם תיזון לא תפסיד to a specific person
- ii) because then the person is מיחזי כשליח
- c) Here's proof
- i) If the מדיר can tell a specific person that אם תפסיד לא תפסיד
- ii) Why doesn't the ברייתא on חנווני הרגיל אצלו teach that
- (1) besides being מרמז to חנווני הרגיל אצלו that "הב לי' לשמעון"
- (2) חנווני הרגיל אצלו can also say אם תיזון לא תפסיד to the חנווני הרגיל אצלו
- 8) מהרש"א בא"ד ובסוף המסקנא
- a) קשיא
- i) You're right that it must be that a נודר can't say "אם תיזון לא תפסיד" to a חנווני חנווני where הרגיל אצלו
- (1) Besides being מיחזי כשליח because of the words "אם תיזון לא תפסיד"
- (2) His אמירה is also מרמז that הב לי' חנווני
- ii) but this doesn't prove that
- (1) he can't say "אם תיזון לא תפסיד"
- (a) רגיל אצלו to a person who's not רגיל אצלו

(b) where ראובן isn't מרמז that "הב לי"

דף עא.

תד"ה אי נמי בהא קאמר שמואל

[דף עא עמוד א] בד"ה בהא קאמר שמואל דאיכא צערא דתרוייהו ה"ג לה כו' עכ"ל מהרש"ל הגיה בדברי התוס' א"נ בהא קאמר שמואל כו' עכ"ל ור"ל שהוא צריכותא אחרת אהיא דמדירה מתשמיש אבל מדברי התוס' אין נראה להגיה כן אלא שהוא צריכותא אחת לב' אמוראים דהיינו דאיצטריך במדירה מתשמיש להא דרב ואיצטריך נמי לדשמואל וכן להיפך מכה הנך סברות דקאמר איכא צריכותא חדא לב' האמוראים במדיר את אשתו מליהנות לו והתלמוד לא חש להאריך וק"ל:

- 1) דף סא: at משנה 1)
  - a) "יאסר הנאת תשמישך עלי" tells his wife בעל If
  - b) The אשה waits for two שבתות according to בית שמאי and one שבת according to בית הלל
  - c) And
    - i) if the נדר is then still in effect
    - ii) יוציא ויתן כתובה
- 2) משנה here
  - a) המדיר את אשתו מליהנות לו מעמיד פרנס עד שלשים יום ואח"כ יוציא
- 3) גמרא
  - a) רב
    - i) These waiting periods apply only where the מדיר was מפרש that the נדר was to be effective only for the waiting periods
    - ii) but if he was בסתם מיד he's מוציא and there's no waiting period
  - b) שמואל
    - i) There's a waiting period even if he's בסתם מיד
    - ii) "שמא ימצא פתח לנדרו"
  - c) The גמרא mentions this מחלוקת once for תשמיש נדר and again for מזונות נדר
  - d) קשיא
    - i) Why do רב and שמואל need to set out their מחלוקת once for תשמיש נדר and then again for מזונות נדר
  - e) תירוץ
    - i) If the מחלוקת were mentioned only for תשמיש נדר
      - (1) We could have said that רב says מוציא מיד only for תשמיש נדר where there's no תקנה of פרנס העמדת

- ii) And if the מחלוקת were mentioned only for נדר מזונות
  - (1) We could have said that שמואל disagrees with רב only for נדר מזונות where there's a תקנה of פרנס העמדת
- 4) הגהות of the גמרא according to the גרסא as explained by מהרש"ל and הב"ח
  - a) אי נמי בהא קאמר שמואל וכו'
    - i) Meaning
      - (1) if the מחלוקת were mentioned only for נדר מזונות
      - (2) We might have thought that שמואל disagrees with רב only for נדר מזונות – and not for נדר תשמיש – because for נדר מזונות there's no צער לתרוייהו
- 5) מהרש"א
  - a) It's משמע from תוספות that we're not גורס the words "בההיא קאמר שמואל"
  - b) Because
    - i) The same as for the first צריכותא
    - ii) The second צריכותא applies to רב as well as to שמואל
      - (1) It applies to שמואל as we've explained:
        - (a) if the מחלוקת were mentioned only for נדר מזונות
        - (b) We could have said that שמואל says he's not מוציא מיד only for נדר מזונות where there's no צער לתרוייהו
      - (2) It also applies to רב this way:
        - (a) if the מחלוקת were mentioned only for נדר תשמיש
        - (b) We could have said that רב says he's מוציא מיד only for נדר תשמיש where there's צער לתרוייהו

דף עא. – דף עב.

סוגיא דנותן אצבע בין שיני' ונדרי קישוט

בד"ה שנזדרה היא כו' אלא שנזדרה (הנאה באחד) מכל (מיני) פירות כל זמן שהיא תחתיו דאם כו' עכ"ל גם בזה יש גמגום דלעיל פירשו לפי המסקנא דהכא דלאו בכל פירות מדיר לה דא"כ לא הוה חייל כו' והכא פירשו דחל הנדר אף בכל הפירות בנזרה כל זמן שהיא תחתיו דזה אפשר לה לקיים ואולי לישנא דמתניתין נקטו מכל פירות ולא דוקא אלא ממין א' כמ"ש לעיל אלא שהוסיפו לומר דוקא תחתיו דאי לעולם א"כ מה תרויח כו' אבל לא ידענא דדומיא דהכי במדיר לה בכל הפירות וכשהיא תחתיו מנלן דלא חל הנדר דמההיא דקונם עיני בשינה סתם כמ"ש לעיל ליכא ראייה דמשמע לעולם וצ"ע:

בד"ה בשלמא לרב כו' יאסר הנאת תשמישך עלי אם תטעום מאותו מין עכ"ל דליכא לפרושי בפשיטות דהיאך הוא יכול להזירה כמ"ש הר"ן ע"ש והוא מגומגם דלעיל פירשו התוספות למאי דס"ד השתא בדתלה בתשמיש אפילו בהזירה מכל הפירות איירי כיון דאפשר לה לאכול וליאסר כו' עיין בדבריהם דלעיל ודו"ק:

בד"ה שנזדרה היא כו' אלא שנזדרה (הנאה באחד) מכל (מיני) פירות כל זמן שהיא תחתיו דאם כו' עכ"ל גם בזה יש גמגום דלעיל פירשו לפי המסקנא דהכא דלאו בכל פירות מדיר לה דא"כ לא הוה חייל כו' והכא פירשו דחל הנדר אף בכל הפירות בנזרה כל זמן שהיא תחתיו דזה אפשר לה לקיים ואולי לישנא דמתניתין נקטו מכל פירות ולא דוקא אלא ממין א' כמ"ש לעיל אלא שהוסיפו לומר דוקא תחתיו דאי לעולם א"כ מה תרויח כו' אבל לא ידענא דדומיא דהכי במדיר לה בכל הפירות וכשהיא תחתיו מנלן דלא חל הנדר דמההיא דקונם עיני בשינה סתם כמ"ש לעיל ליכא ראייה דמשמע לעולם וצ"ע:

בד"ה ואי אמר כו' אבל מקיימת לא ה"מ בשאר נדרים אבל נדרים שיש בהן ענוי נפש אפילו מקיימת יוצאת בלא כתובה כו' עכ"ל וא"ל דא"כ מאי פריך קסבר רבי יוסי היא נותנת והתנן כו' ואימא הא דר"י סבר היא נתנה ויוצאת בלא כתובה היינו בנדרי ענוי נפש ומתני' [דקתני] לר"י דיוצאת בכתובה היינו בנדר של קישוט דלאו עינוי נפש הוא לר"י כדלקמן די"ל דסמך המקשה הכא אקושיא דלקמן דאלמא בעל מצי מיפר בקישוט דע"כ לא מתוקמא מתני' אלא בתולה לקשוטיה בתשמיש דהוה נדרי עינוי נפש ומיהו ק"ל לתירוצם שכתבו בפשיטות בנדרי שאין בהן עינוי נפש במקיימת נזרה דתצא בכתובה ובנדרי עינוי נפש תצא בלא כתובה והא לר"י שמעינן בהיפך דבנזרה שלא אתקשט דלא הוה עינוי נפש ותצא בלא כתובה כיון דליכא למקנסיה דהא אין יכול להפר לה אבל בנדרי עינוי נפש תצא בכתובה כיון דמצי להפר לה ולא הפר איכא למקנסיה כפרש"י לקמן ויש ליישב דלפי המסקנא אתיא הך ברייתא דאי אפשר באשה נדרנית כו' דלא כר' יוסי וס"ל דבשאר נדרים נמי מצי להפר להו מסברא דיש להחמיר עליה טפי בנדרי עינוי נפש שתתגנה עליו טפי כפרש"י לקמן ואפילו במקיימת נזרה תצא שלא בכתובה אבל לר' יוסי דאין בעל מיפר אלא בנדרי עינוי נפש אדרבה יש להחמיר עליו

טפי בנדרי עינוי נפש ליתן לה כתובתה כיון שלא הפר לה משא"כ בשאר נדרים דליכא למקנסיה ליתן לה כתובתה כיון דלא מצי מיפר לה ודו"ק:

[דף עא עמוד ב] בד"ה ולא תתקשט כו' אבל לא פריך אמאי יוציא כו' דא"כ לרב נמי תקשי עכ"ל ר"ל לרב דמוקים לה נמי הך סיפא באיהו אדרה ותולה הקישוט בתשמיש תקשי אמאי יוציא לאלתר ויתן כתובה לא תתקשט ולא תיאסר אבל הך קושיא דתתקשט ותיאסר ליכא לפרושי אלא אכתובה כפרש"י ומיהו לרב לק"מ דלא אמרו ב"ש ב' שבתות וב"ה שבת אחת אלא במפרש אבל בסתם יוציא לאלתר לרב וק"ל:

דף עב עמוד א] בד"ה המדיר את כו' ואיהו לא מצי לאדורה אא"כ תלה בתשמיש כו' עכ"ל דלא מצי לאדורה לתלות באיסור פירות כדפריך בירושלמי ויש אדם מדיר את אשתו מחיים כמ"ש הר"ן ע"ש וכן מוכח מדברי התוס' לעיל:

בד"ה יחזור ויקניטנה כו' וחכ"א אינו מופר כו' עכ"ל בכל נוסחות גמרות שלפנינו ל"ג מלתיה דחכמים שם בברייתא ועי' בדברי הר"ן שם וק"ל:

1) First הקדמה

a) ראובן can't by נדר make אסור to שמעון a thing that doesn't belong to

2) second הקדמה

a) ראובן can by נדר make אסור a thing to himself whether or not the thing belongs to him

3) Third הקדמה

a) It follows that

i) An אשה is אסורה to פירות

ii) If she is נדר מדיד herself from eating פירות and בעל isn't מפר her

b) The גמרא refers to cases of this kind as "נדרה היא וקיים הוא"

4) Fourth הקדמה

a) ראובן can say that a נדר will be חל on himself if שמעון has הנאה from a thing whether or not the thing belongs to ראובן

b) In effect ראובן is "תולה" the נדר to himself on קיום of the תנאי by שמעון

c) For example

i) יאסר הנאת תשמישך עלי אם תטעום פירות בעל can say

ii) And as a result

(1) The אשה is מותרת to פירות

(2) But the תנאי the מקיים is חל if the אשה eats פירות and is

5) Fifth הקדמה

a) משנה part 1

- i) If בעל makes a נדר that is אוסר the אשה from eating מזונות of בעל
  - ii) בעל must be מוציא the אשה after a 30-day waiting period
- b) משנה part 2
  - i) המדיר את אשתו באחד מכל הפירות יוציא ויתן כתובתה
  - ii) The גמרא will explain why the משנה doesn't mention a waiting period for this נדר
- c) משנה part 3
  - i) המדיר את אשתו שלא תתקשט יוציא ויתן כתובתה
  - ii) The גמרא will explain why the משנה doesn't mention a waiting period for this נדר
- d) משנה דף סא:
  - i) Before בעל is מוציא אשתו for a נדר that results in תשמיש
    - (1) say there's a one-שבת waiting period
    - (2) say there's a two-שבתות waiting period
- 6) sixth הקדמה
  - a) רב
    - i) waiting periods apply to בעל only where בעל was מפרש that the נדר was to be effective for these limited periods
    - ii) but if he was בסתם מדיר מיד he is מוציא and doesn't wait
  - b) שמואל
    - i) Even if he was בסתם מדיר
      - (1) he waits these periods before he is מוציא
      - (2) Because we give him time to find a פתח for his נדר
- 7) Seventh הקדמה based on תד"ה שנדרה היא
  - a) שמואל agrees that
    - i) Where it's the אשה who is מדיר herself from פירות or from קישוט and בעל isn't מפר
    - ii) He must be מוציא מיד even if she was בסתם נודר
  - b) In the אמינא הוה
    - i) The גמרא assumes for שמואל that the rule for נדר תשמיש is different
    - ii) and that there's a waiting period for נדר תשמיש even for נדרה היא
- 8) Eighth הקדמה based on תד"ה שלא תטעום
  - a) דין
    - i) If a person makes a נדר that he can't be מקיים

- ii) That נדר isn't חל at all
  - iii) תוספות derives this דין from a מימרא at נדרים יד: that there is no valid נדר if a person says קונם עיני משינה
- b) now
- i) The נדר of קונם עיני משינה has no time limit
  - ii) We'll discuss whether the נדר is חל if there is a time limit
- 9) גמרא
- a) In its אמינא
- i) The גמרא assumes that the נדר פירות משנה on בעל was מדיר פירות אשתו from eating פירות
- 10) תוספות ד"ה לא תטעום
- a) קשיא
- i) Based on the גמרא in נדרים that says קונם עיני משינה isn't a valid נדר because the נדר can't be מקיים this נדר
  - ii) It follows that
    - (1) A נדר by בעל that's כל הפירות אוסר to אשה also shouldn't be valid
    - (2) Since she can't be מקיים this נדר either
  - iii) So how is it that the נדר in the משנה is valid
- b) תירוץ
- i) The משנה deals with where בעל was מדיר only one מין of פירות
- 11) גמרא as explained by תוספות and מהרש"א
- a) קושיות
- i) First קשיא
    - (1) How can בעל be מדיר his wife on פירות that don't belong to him
  - ii) Second קשיא
    - (1) Why doesn't the משנה say
      - (a) he waits 30 days before he's מוציא for פירות
      - (b) The same as the משנה says for מזונות
- b) תשובה
- i) For רב
    - (1) We can explain that the משנה deals with
      - (a) תולה בתשמיש who was מדיר בעל and was בתשמיש
      - (b) Meaning he said "יאסר הנאת תשמישך עלי אם תטעום פירות"

(2) It follows that

(a) He wasn't מדיר the אשה with פירות that aren't his

(i) Since in fact he wasn't אוסר פירות on the אשה at all

(ii) Because all he said was that if she ate פירות

1. An איסור תשמיש would be חל on him because of his נדר

2. And she'd also have an איסור תשמיש based on אין מאכילין לאדם דבר שאסור לו

(b) The נדר is valid even where he says מכל הפירות אם תטעום אחד

(i) Since

1. the נדר doesn't result in an איסור on her eating פירות

2. so there's nothing in the נדר that she can't be מקיים

(c) We understand why he can't wait before he's מוציא

(i) Because we can say that the משנה on פירות deals with where he was מדיר בסתם

(ii) And for רב there's no waiting period for a נדר סתם

c) קשיא

i) But how does שמואל explain the משנה

d) תד"ה שלא תטעום אחד מכל הפירות based on תירוח

i) נדרה היא וקיים הוא משנה deals with where שמואל needs to say that

ii) It follows that

(1) He wasn't מדיר her with פירות that weren't his – instead it was she who was מדיר פירות on herself

(2) He doesn't wait before he's מוציא because we established earlier for שמואל that for נדרה היא on פירות there's no waiting period

12) ד"ה שנדרה היא at תוספות

a) שמואל says that

i) the משנה deals with where her נדר covers all פירות

ii) and was to last only so long as she was תחתיו

b) now

i) תוספות doesn't explain why it's important that the נדר last only as long as she's תחתיו

ii) But presumably תוספות means that she can be מקיים the נדר for this limited time even though it covers all פירות

13) ד"ה שנדרה היא at מהרש"א

- a) קשיא
- i) For the **נדר הוא** when we thought that the **משנה** dealt with **הוא** אמינא
- (1) We established for **תוספות ד"ה** שלא **תטעום** that
- (a) **בעל** was **מדייר** the **אשה** from only one **מין** of **פירות**
- (b) And that's why she could be **מקיים** the **נדר**
- ii) now
- (1) In the **מסקנא** when the **גמרא** says for **שמואל** that **נדרה** היא
- (2) Why does **תוספות** at **היא** שנדרה **ד"ה** change its **שיטה** and say for **שמואל** that
- (a) In fact she was **מדייר** herself from all **פירות**
- (b) And
- (i) The reason that she could still be **מקיים** the **נדר**
- (ii) Is that the **נדר** was to last only as long as she's **תחתיו**
- b) תירוץ
- i) When **תוספות** in **היא** שנדרה **ד"ה** refers to all **פירות**
- (1) **תוספות** refers only to the **לשון** of the **משנה** which is "**אחד מכל הפירות**"
- (2) But **תוספות** understands as before that
- (a) these words refer to only one **מין** of **פירות**
- (b) And that it follows that she can be **מקיים** her **נדר**
- c) קשיא
- i) Why then does **תוספות** at **היא** שנדרה **ד"ה** say that her **נדר** was to last only so long as she was **תחתיו**
- d) תירוץ
- i) To explain the practical point that
- (1) presumably she was **מדייר** herself from **פירות** to force him to be **מוציא** her if he wasn't **מיפר** the **נדר**
- (2) So she'd gain nothing by having her **נדר** continue once she was no longer **תחתיו**
- ii) Note that
- (1) the **דין** remains that
- (a) Were she to be **אוסר** all **פירות** so long as she's **תחתיו**
- (b) The fact that she said **תחתיו**
- (i) would still be enough to make the **נדר** valid
- (ii) since she could be **מקיים** the **נדר** for a limited time

e) קשיא

i) Then in the גמרא הוה אמינא when the גמרא thought that it was בעל who made the נדר

ii) why didn't תוספות recognize that

(1) Presumably

(a) תחתיו applied the נדר only when she was תחתיו בעל

(b) because he too has nothing to gain from applying the נדר when she's no longer תחתיו

(2) And

(a) his "תחתיו" when **he's** מדיר her should have the same result as her "תחתיו" when **she's** מדיר herself

(b) Since both are time limits that make it possible to be מקיים the נדר

(3) So there'd be no קשיא from קונס עיני בשינה even if he were מדיר her from all פירות

14) המשך of the גמרא

a) שמואל to קשיא

i) Since שמואל says the משנה deals with where פירות on נדרה היא וקיים הוא

ii) Why does the משנה say that he's משלם her כתובה

iii) After all she was at fault for making her own נדר

b) תירוץ

i) The משנה holds that הוא נתן אצבע בין שיני'

ii) Namely

(1) Because he wasn't מפר the נדר he's more at fault than she is

(2) And that's why we're קונס him and he needs to be משלם כתובתה

15) המשך of the משנה

a) ר' יוסי agrees that "המדיר את אשתו שלא תתקשט מוציא ונותן כתובתה"

b) Presumably

i) שמואל would say that

(1) The same as for פירות נדר

(2) נדרה היא וקיים הוא where נדר קישוט on משנה

(3) And ר' יוסי agrees that הוא נתן אצבע בין שיני' for not being מפר her נדר

16) גמרא

a) הקדמה

i) We know from elsewhere that ר' יוסי says that

(1) first

(a) A נדר עינאי נפש can be מפר בעל only

(2) Second

(a) A נדר of נפש לא תתקשט doesn't count as a נדר of נפש

b) שמואל to קשיא

i) Since ר' יוסי says that בעל can't be מפר a נדר of קישוט that isn't a נדר עינאי נפש

ii) why does ר' יוסי agree in the משנה for נדר קישוט that כתובה that יוציא ויתן כתובה

c) שאלה

i) Does this קשיא also apply to רב

d) תשובה

i) no

ii) Because

(1) to explain why he can impose a נדר on קישוט that doesn't belong to him

(2) we can explain the משנה on תתקשט לא the same as we explained the earlier part of the משנה on פירות שלא תטעום פירות

(3) Namely

(a) where he was תולה בתשמיש

(b) By saying הנאת תשמישך עלי אם תתקשט

iii) So for רב the בעל is משלם כתובה

(1) for making the נדר in the first place

(2) And not as a קנס for not being מפר a נדר that she made

iv) so it doesn't matter that he can't be מפר a נדר of קישוט that she makes

e) שמואל for תירוץ

i) Must be that שמואל says that

(1) She was תולה her נדר קישוט in תשמיש by saying הנאת תשמישך עלי אם תתקשט

(2) ר' יוסי is אסור תשמיש a נדר עינאי נפש that בעל can be מפר even for

(3) And in the משנה

(a) Since if she's מתקשטת she'll become אסורה בתשמיש

(b) The נדר counts as a נדר עינאי נפש that ר' יוסי says בעל can be מפר

(c) And it follows that ר' יוסי can be קונס the בעל for not being מפר

17) In short

a) At this point we've resolved that

- i) רב says
 (1) the הנאת תשמישך עלי אם תתקשט בעל משנה deals with where
 (2) and בעל is מוציא ונותן כתובה for making the נדר
- ii) שמואל says
 (1) the הנאת תשמישך עלי אם אתקשט אשה said משנה deals with where the
 (2) and בעל is מוציא ונותן כתובה for not being מפר the נדר
- 18) גמרא of the המשך
 a) שמואל to קשיא
 i) "לא תתקשט ולא תיאסר"
- 19) ד"ה לא תתקשט ולא תיאסר at תוספות
 a) שאלה
 i) Can we explain the קשיא to שמואל this way:
 (1) It's not a hardship at all not to be מתקשט
 (2) So
 (a) when she says אתקשט עלי אם תשמישך עלי and he's not מפר her נדר
 (b) why must בעל be מוציא her at all
- b) תשובה
 i) If this were what the גמרא means to ask
 ii) the גמרא could have asked the same קשיא to רב this way:
 (1) It's not a hardship at all not to be מתקשט
 (2) So why is he מוציא the אשה if he says אתקשט עלי אם תשמישך עלי
- c) מסקנא
 i) Must be that this is the קשיא of the גמרא:
 (1) since if she's not מתקשטת there never will be an איסור תשמיש
 (2) the נדר shouldn't count as a נדר עינוי נפש that בעל can be מפר
 ii) This isn't a קשיא to רב because for רב it's not relevant whether בעל can be מפר the נדר
- 20) גמרא of the המשך
 a) תירוץ
 i) She needs to be מתקשטת in order not to be מנוולת
 b) שמואל to קשיא
 i) "תתקשט ותיאסר"
- 21) מהר"ם שיף and מהרש"א as explained by תוספות

- a) הקדמה
- i) the מפר of בעל "תתקשט ותיאסר" has nothing to do with whether בעל can be מפר the נדר
  - ii) instead the קשיא asks for שמואל
    - (1) why is it for נדר קישוט that the משנה says בעל is מוציא מייד
    - (2) when instead בעל shouldn't be מוציא and her משלם until one or two אסורה בתשמיש after she's שבתות

b) שאלה

- i) Why isn't this a קשיא also for רב

c) תשובה

- i) We've established that רב says
  - (1) there's no waiting period for נודר בסתם
  - (2) and the משנה in fact deals with where he was נודר סתם

22) גמרא of המשך

a) שמואל on קשיא to תירוץ

- i) We've already established for שמואל that there's no waiting period for נדר נדרה היא וקיים הוא פירות
- ii) In the same way for שמואל that there's no waiting period for נדר תשמיש where נדרה היא וקיים הוא

23) תוספות דף עא: ד"ה כגון דתלנהו

a) קשיא

- i) Why didn't the גמרא say for שמואל that the משנה deals with where the נדר that the אשה was תולה to her תנאי קישוט was a פירות נדר instead of a תשמיש נדר
- ii) Since we knew all along
  - (1) that נדר פירות counts as עינוי נפש
  - (2) And that for שמואל there's no waiting period for וקיים הוא פירות נדר
- iii) Note that
  - (1) because the case involves נדרה היא instead of נדר הוא
  - (2) we understand how she can become אסורה in פירות that don't belong to בעל

24) דף עב. at ברייתא

a) המדיר את אשתו שלא תשאל נפה וכו' יוציא ויתן כתובה

25) מהרש"א as explained by ד"ה המדיר at דף עב. on תוספות

- a) It can't be that the ברייתא refers to a בעל who says "תיאסר בהנאת פירות אם את שואלת" נפה וכברה

b) Because בעל can't be אוסר to אשה any פירות that don't belong to בעל

תוספות ד"ה ואם אמר

בד"ה ואי אמר כו' אבל מקיימת לא ה"מ בשאר נדרים אבל נדרים שיש בהן עינוי נפש אפילו מקיימת יוצאת בלא כתובה כו' עכ"ל וא"ל דא"כ מאי פריך קסבר רבי יוסי היא נותנת והתנן כו' ואימא הא דר"י סבר היא נתנה ויוצאת בלא כתובה היינו בנדרי ענוי נפש ומתני' [דקתני] לר"י דיוצאת בכתובה היינו בנדר של קישוט דלאו עינוי נפש הוא לר"י כדלקמן די"ל דסמך המקשה הכא אקושיא דלקמן דאלמא בעל מצי מיפר בקישוט דע"כ לא מתוקמא מתני' אלא בתולה לקשוטיה בתשמיש דהוה נדרי עינוי נפש ומיהו ק"ל לתירוצם שכתבו בפשיטות בנדרי שאין בהן עינוי נפש במקיימת נדרה דתצא בכתובה ובנדרי עינוי נפש תצא בלא כתובה והא לר"י שמעינן בהיפך דבנדרה שלא אתקשט דלא הוה עינוי נפש ותצא בלא כתובה כיון דליכא למקנסיה דהא אין יכול להפר לה אבל בנדרי עינוי נפש תצא בכתובה כיון דמצי להפר לה ולא הפר איכא למקנסיה כפרש"י לקמן ויש ליישב דלפי המסקנא אתיא הך ברייתא דאי אפשר באשה נדרנית כו' דלא כר' יוסי וס"ל דבשאר נדרים נמי מצי להפר להו מסברא דיש להחמיר עליה טפי בנדרי עינוי נפש שתתגנה עליו טפי כפרש"י לקמן ואפילו במקיימת נדרה תצא שלא בכתובה אבל לר' יוסי דאין בעל מיפר אלא בנדרי עינוי נפש אדרבה יש להחמיר עליו טפי בנדרי עינוי נפש ליתן לה כתובתה כיון שלא הפר לה משא"כ בשאר נדרים דליכא למקנסיה ליתן לה כתובתה כיון דלא מצי מיפר לה ודו"ק:

1) דף עב. at משנה

a) The case

i) an אשה makes a נדר

ii) the נדר מפר isn't בעל

b) The דין

i) the נדר מקיימת if the אשה isn't תצא בלא כתובה

ii) the נדר מקיימת if the אשה is תצא בכתובה

2) ברייתא דנזיר

a) The case

i) an אשה makes a נדר

ii) the נדר מפר isn't בעל

b) The ברייתא according to one תנא in the דין

i) the נדר מקיימת even if she's תצא בלא בכתובה

3) מהרש"א as explained by תוספות ד"ה ואם אמר

a) There is no סתירה between the at משנה דף עב. and this of the ברייתא

i) The ברייתא deals with a נדר שלא תשתה יין

(1) This נדר is a נדר עינוי נפש and is חמיר and embarrassing to him

- (a) And that's why for the תנא in the ברייתא
- (i) even if מקיימת
- (ii) We're תצא שלא בכתובה to the אשה and the דין is מחמיר
- ii) The משנה at עב. דף deals with other נדרים
- (1) that aren't חמירי and aren't as embarrassing to him
- (a) And that's why if she's מקיימת
- (b) We're not מחמיר to the אשה and the דין is בכתובה

	לא מקיימת	מקיימת	
משנה עב.	בלא כתובה	בכתובה	שאר נדרים דלא מחמירין לאשה
תנא חדא בברייתא	בלא כתובה	בלא כתובה	עינוי נפש דמחמירין לאשה

- 4) גמרא of the המשך
- a) First הקדמה
- i) For a reason not relevant here the גמרא establishes that ר' יוסי is the תנא in the ברייתא who says תצא בלא כתובה
- b) Second הקדמה
- i) In our משנה at ע. דף according to שמואל
- ii) אשה makes נדר קישוט a מפר isn't בעל if תצא בכתובה ר' יוסי says
- c) קשיא
- i) How is it that ר' יוסי in the ברייתא דנזיר says תצא בלא כתובה
- ii) While in the משנה at ע. דף he says תצא בכתובה

	לא מקיימת	מקיימת	
משנה עב.	בלא כתובה	בכתובה	שאר נדרים דלא מחמירין לאשה
ר' יוסי בברייתא	בלא כתובה	בלא כתובה	עינוי נפש דמחמירין לאשה
ר' יוסי במשנה דף ע.	בכתובה	בכתובה	

- 5) ד"ה ואי אמר at מהרש"א
- a) קשיא
- i) Why doesn't the גמרא answer that
- (1) The משנה at ע. דף deals with נדרי קישוט that aren't עינוי נפש and aren't חמיר
- (2) And that's why ר' יוסי in the משנה agrees that תצא בכתובה

	לא מקיימת	מקיימת	
שאר נדרים דלא מחמירין לאשה	בלא כתובה	בכתובה	משנה עב.
עינוי נפש דמחמירין לאשה	בלא כתובה	בלא כתובה	ר' יוסי בברייתא
נדרי קישוט דאינן נדרי עינוי נפש ולא מחמירין לאשה	בכתובה	בכתובה	ר' יוסי במשנה דף ע.

b) תירוץ

i) Because

- (1) We established in the prior דיבור that שמואל needs to say that
- (2) in the משנה at דף ע. she was תולה קישוט in a נדר that counts as a נדר עינוי נפש

	לא מקיימת	מקיימת	
שאר נדרים דלא מחמירין לאשה	בלא כתובה	בכתובה	משנה עב.
עינוי נפש דמחמירין לאשה	בלא כתובה	בלא כתובה	ר' יוסי בברייתא
קשיא דנדרי קישוט תלוין בתשמיש והוי נדרי עינוי נפש והוי לי' נמי להחמיר לאשה	בכתובה	בכתובה	ר' יוסי במשנה דף ע.

6) מהרש"א

a) הקדמה

i) The גמרא at the end of the סוגיא explains

(1) first that

- (a) משנה in the תצא בכתובה ר' יוסי says
- (b) Because we're קונס the בעל and are מחמיר **בעל** against for not being מפר

(2) Second that

- (a) This סברא doesn't apply for ר' יוסי to שאר נדרים
  - (i) Because ר' יוסי says בעל has no כוח to be מפר שאר נדרים
  - (ii) So there's no reason to be קונס the בעל and we're not מחמיר against בעל

b) קשיא

i) Once the גמרא decides that it's ר' יוסי who says in the ברייתא that תצא שלא מקיימת נדרה even when בכתובה

- (1) It's more מסתבר to be מחמיר on בעל for נפש than for נדרים שאר נדרים

ii) Since

- (1) for מפר בעל the עינוי נפש should have been

- (2) While for שאר נדרים he couldn't be מפר
- iii) So that for מקיימת the דין should be reversed
- (1) for יש לה כתובה in the ברייתא the דין should be reversed
- (2) For אין לה כתובה in the משנה at דף עב. the דין should be reversed

	לא מקיימת	מקיימת	
שאר נדרים דר' יוסי דלא מחמירין לבעל	בלא כתובה	בכתובה קשיא דהל"ל בלא כתובה	משנה עב.
עינוי נפש דמחמירין לבעל	בלא כתובה	בלא כתובה קשיא דהל"ל בכתובה	ר' יוסי בברייתא
נדרי קישוט תלוי בתשמיש והוי נדרי עינוי נפש והוי לי' נמי להחמיר לאשה	בכתובה	בכתובה	ר' יוסי במשנה דף ע.

c) תירוק

- i) Must be that תוספות says that
- (1) at the end of the סוגיא
- (2) once the גמרא realizes that ר' יוסי is מחמיר on the בעל for עינוי נפש
- ii) The גמרא accepts that
- (1) the ברייתא doesn't follow ר' יוסי
- (2) And instead follows other מאן דאמרי בעל can be נדרים the same as נפש
- iii) And for this דאמר
- (1) First
- (a) For not being מפר
- (i) there's no reason to be מחמיר more against בעל for עינוי נפש than for שאר נדרים
- (ii) since בעל has the כוח to be מפר both
- (2) second
- (a) it follows that this דאמר מאן can hold the סברא we set out earlier
- (b) Namely that we're מחמיר **against the אשה**
- (i) more for נדרי עינוי נפש
1. Where the embarrassment to בעל is great
- (ii) Than for שאר נדרים
1. Where his embarrassment to בעל isn't great

דף עב:

תד"ה יולידי

[דף עב עמוד ב] בד"ה יולידי בפני כו' וי"מ יולידי בפני מולידי זקנו של בעל כו' עכ"ל לכאורה לפי שני מהיכא משמע יולידי זקנו של בעל ואימא דהיינו אביו דוקא ונראה לפי ראשון גרסינן יולידו בפני מולידי דהיינו בלשון יחיד יולידו דהיינו אביו של בעל ומולידי בלשון רבים דהיינו בניו של בעל ולפי שני גרסינן יולידי בפני מולידי דהיינו ב' יולידי שהוא אביו ואבי אביו בפני מולידי לשון יחיד דהיינו הבעל וק"ל:

- 1) משנה
  - a) ואלו יוצאין שלא בכתובה המקללת יולדי בפניו
  - b) מקללת אבי הבעל she's בפני בעל Meaning
- 2) גמרא
  - a) אמר רב יהודה אמר שמואל
    - i) במקללת יולידי בפני מולידי
- 3) פירוש First – תוספות
  - a) אבי בעל of the יולידי means בעל
  - b) בני בעל of the מולידי means בעל
  - c) יוצאת שלא בכתובה that she is משנה to the מוסיף is שמואל So
    - i) Not only if it's בעל בפני that she's אביו
    - ii) But also when it's בני בעל בפני that she's אביו
- 4) יש מפרשים of פירוש – תוספות
  - a) זקיננו של בעל means יולידי
  - b) himself בעל means מולידי
  - c) So שמואל says the same as the משנה that she must be בעל בפני
    - i) but adds that
      - (1) it's not necessary that she be בעל של אביו
      - (2) it's enough that she is בעל של זקיננו
- 5) מהרש"א
  - a) יש מפרשים of פירוש to the קשיא
    - i) How do יש מפרשים know that יולידי means בעל של זקיננו
    - ii) Maybe
      - (1) אביו של בעל means יולידי
      - (2) So שמואל says the same as the משנה: בעל בפני אביו

b) תירוץ

i) The two גרסאות פירושים have the following

משמעו	גרסא במלה ב'	גרסא במלה א'	
מקללת אביו [לשון יחיד] של בעל בפני בניו [לשון רבים] של בעל	מולידיו [לשון רבים] בני בעל	יולידו [לשון יחיד] אביו של בעל	פירוש ראשון
מקללת זקיננו ואביו [לשון רבים] של בעל בפני בעל עצמו [לשון יחיד]	מולידו [לשון יחיד] בעל עצמו	יולידו [לשון רבים] אביו ואבי אביו	פירוש שני

דף עב: עד דף עג.

סוגיא דקידשה על תנאי שאין בה נדרים

בד"ה ע"מ שאין כו' וי"ל דלרב כו' קדשה ע"ת משום סיפא כו' בעיא גט כו' עכ"ל ולא ניחא להו למימר דמשום סיפא דתצא שלא בכתובה נקט הכי על תנאי דפסיקא להו דבקדשה סתם וכנסה סתם נמי אין לה כתובה כמ"ש בסמוך מההיא דאי אפשר באשה נדרנית וק"ל:

בא"ד והא דנקט במתני' וכנסה ה"ה אפילו כו' עכ"ל ר"ל הא דנקט לשמואל בסיפא קדשה וכנסה סתם ה"ה לא כנסה אלא דקדשה סתם לחוד נמי בעיא גט אלא כו' וק"ל:

1) משנה

נמצאו עלי' נדרים				
קדשה	כניסה	גט	כתובה	
על תנאי	ולא כנסה	אינה צריכה הימנו גט	ומכ"ש דאין לה כתובה	רישא דמשנה
[לא מבואר אלו קידשה על תנאי]	כנסה סתם	[לא מבואר ברם מסתבר דכתובה היא דלא בעיא הא גטא בעיא]	תצא שלא בכתובה	סיפא דמשנה

2) Note that

- If אין לה כתובה that פשוטות it's a צריכה הימנה גט
- If אין לה כתובה it's still possible that צריכה הימנו גט

3) Also note that

- It's more אינה צריכה הימנו גט that מסתבר
  - where על תנאי or כניסה was קידושין
  - than where סתם or כניסה was קידושין
- it's more אינה צריכה הימנו גט that מסתבר
  - where כניסה or קידושין על תנאי aren't followed by any
  - than where קידושין על תנאי are followed by כניסה

4) קידשה על תנאי וכנסה סתם on שמואל and רב מחלוקת – גמרא

קדשה	כניסה	גט	כתובה	
על תנאי	כנסה סתם	צריכה הימנו גט	תצא שלא בכתובה	רב
על תנאי	כנסה סתם	אינה צריכה הימנו גט	תצא שלא בכתובה	שמואל

- שמואל to קשיא
  - Here is how רב understands the סיפא of the משנה

קדשה	כניסה	גט	כתובה
על תנאי	ולא כנסה	אינה צריכה הימנו גט	תצא שלא בכתובה
על תנאי	כנסה סתם	הא גיטא בעיא	תצא שלא בכתובה
על תנאי	כנסה סתם	צריכה הימנו גט	תצא שלא בכתובה
על תנאי	כנסה סתם	אינה צריכה הימנו גט	תצא שלא בכתובה

(1) namely

(a) "קידשה" means על תנאי

(b) And from "הא גיטא בעיא" we're מדייק that תצא שלא בכתובה

ii) So the סיפא of the משנה as understood by רב supports רב and is a קשיא to שמואל

5) דף עד: at מהרש"א ד"ה ממאנת

a) הקדמה

i) תוספות ד"ה ממאנת considers a שיטה that says

(1) In a case where the דין is otherwise גט אינה צריכה הימנו

(2) An אשה can still need a גט if she was עומדת אצלו and could be said to have been מוחל her ability to be יוצאת without a גט

b) קשיא

i) שמואל could have used this מהלך to explain that

(1) In the סיפא the דין is גט צריכה הימנו

(2) Because the משנה deals with where the אשה was אצלו עומדת

6) גמרא of the המשך

a) שמואל for תירוץ

קדשה	כניסה	גט	כתובה
על תנאי	ולא כנסה	אינה צריכה הימנו גט	ומכ"ש דאין לה כתובה
על תנאי	כנסה סתם	צריכה הימנו גט דאורייתא	תצא שלא בכתובה
קידשה סתם	כנסה סתם	אע"פ דלא התנה כלל מ"מ בעיא גיטא מדבריהם	תצא שלא בכתובה דמצי אמר אי אפשי באשה נדרנית
על תנאי	כנסה סתם	אינה צריכה הימנו גט	ומכ"ש דאין לה כתובה

i) שמואל explains that

(1) "קידשה" in the סיפא of the משנה means סתם

(2) So that not only was he כנסה סתם he was also קידשה סתם

(3) And from "הא גיטא בעיא" we're מדייק that "תצא שלא בכתובה" is שמואל **in this case**

ii) קשיא

(1) If the סיפא deals with סתם וכנסה סתם why is it that תצא שלא בכתובה

iii) תירוץ

(1) even without any תנאי the בעל can still say נדרנית באשה נדרנית

(2) see the סוגיא of נדרנית at דף עג:

iv) קשיא

(1) So why does she need a גט

v) תירוץ

(1) she needs a גט only מדבריהם

7) תוספות ד"ה על מנת שאין עלי' נדרים

a) משנה of the רישא to קשיא

i) The קידשה על תנאי ולא כנסה אינה צריכה הימנו גט of the משנה רישא

ii) the "קידשה סתם ולא כנסה" רבותא that teaches the greater at "סימפון" גמרא on the גמרא
אינה צריכה הימנו גט

iii) why doesn't the משנה teach this רבותא greater

קדשה	כניסה	גט	כתובה
סתם	ולא כנסה	אינה צריכה הימנו גט	ומכ"ש דאין לה כתובה
על תנאי	ולא כנסה	אינה צריכה הימנו גט	ומכ"ש דאין לה כתובה

b) first תירוץ to the קשיא from סימפון

i) For רב

(1) Even though

(a) Where the קידשה סתם ולא כנסה אינה צריכה הימנו גט of סימפון דין is correct that

(2) Still

(a) The רישא of the משנה prefers to teach that גט אינה צריכה הימנו גט where קידשה בתנאי

(b) Even though this is less of a רבותא

(3) Because

(a) The רישא is a הקדמה to the רבותא of the סיפא as understood by רב:

(b) That קידושין על תנאי where צריכה הימנו גט are followed by סתם כנסה

קדשה	כניסה	גט	כתובה
סתם	ולא כנסה	אינה צריכה הימנו גט	ומכ"ש דאין לה כתובה
על תנאי	ולא כנסה	אינה צריכה הימנו גט	ומכ"ש דאין לה כתובה
על תנאי	כנסה סתם	צריכה הימנו גט דאורייתא	תצא שלא בכתובה

ii) For שמואל

(1) Even though

(a) Where אינה צריכה הימנו the דין of סימפון is correct that סתם ולא כנסה ולא כנסה
גט

(2) Still

(a) The רישא of the משנה prefers to teach that גט אינה צריכה הימנו where
קידשה בתנאי

(b) Even though this is less of a רבותא

(3) To be מרמז that

(a) Whenever אינה צריכה הימנו גט the דין is גט

(b) Even where afterwards he was כנסה סתם

כתובה	גט	כניסה	קדשה	סימפון
ומכ"ש דתצא שלא בכתובה	אינה צריכה הימנו גט	ולא כנסה	סתם	
ומכ"ש דאין לה כתובה	אינה צריכה הימנו גט	ולא כנסה	על תנאי	רישא דמשנה
תצא שלא בכתובה	אע"פ דלא התנה צריכה הימנו גט מדבריהם	כנסה סתם	קידשה סתם	סיפא דמשנה אליבא דשמואל
ומכ"ש דאין לה כתובה	אינה צריכה הימנו גט	אפילו כנסה סתם	על תנאי	שמואל

8) מהרש"א ד"ה על מנת

a) תוספות of תירוץ קשיא

i) Maybe for רב the משנה prefers in the רישא to deal with תנאי

ii) By way of introduction to the סיפא according to רב

iii) To teach the חידוש that

(1) although גט where צריכה הימנו

(2) Still תצא שלא בכתובה

כתובה	גט	כניסה	קדשה	סימפון
ומכ"ש דאין לה כתובה	אינה צריכה הימנו גט	ולא כנסה	סתם	
ומכ"ש דאין לה כתובה	אינה צריכה הימנו גט	ולא כנסה	על תנאי	רישא דמשנה
תצא שלא בכתובה	צריכה הימנו גט	כנסה סתם	על תנאי	סיפא דמשנה אליבא דרב במסקנא

b) Note that

i) this isn't a קשיא for שמואל

(1) who says that the משנה holds in the סיפא that

(a) even for סתם וכנסה סתם where קידשה גט מדבריהם

(b) Still תצא שלא בכתובה because בעל can say נדרנית

(2) So

(a) it's a שכך כל that כתובה שלא תצא where סתם וכנסה על תנאי קידשה

(b) And there's no need for the משנה to teach this דין

ii) But it is a קשיא for רב

(1) Who says the משנה doesn't deal with סתם וכנסה סתם קידשה

(2) So it's possible that כתובה תצא סתם וכנסה סתם קידשה

(3) So the משנה does need to teach that

(a) The דין is different for סתם וכנסה על תנאי קידשה

(b) And כתובה שלא תצא

c) תירוץ

i) Although רב says the משנה doesn't deal with סתם וכנסה סתם קידשה

ii) רב still agrees with שמואל for סתם וכנסה סתם קידשה

(1) צריכה הימנו גט

(2) yet אפשרי באשה נדרנית בעל because תצא שלא בכתובה

iii) So

(1) It's a שכך כל that כתובה שלא תצא where סתם וכנסה על תנאי קידשה

(2) And there's no need for the משנה to teach this דין

כתובה	גט	כניסה	קדשה	
	אינה צריכה הימנו גט	ולא כנסה	על תנאי	רישא דמשנה
תצא שלא בכתובה דאע"ג דלא איתני מצי אמר אי אפשרי באשה נדרנית	צריכה הימנו גט	כנסה סתם	קידשה סתם	פסיקא לי' לרב אף בלי סיוע דמשנה
תצא שלא בכתובה	צריכה הימנו גט	כנסה סתם	על תנאי	סיפא דמשנה אליבא דרב במסקנא

9) מהרש"א as explained of תוספות המשך

a) Return to the קשיא of תוספות to the רישא from סימפון where

i) קידשה סתם ולא כנסה אינה צריכה הימנו גט

b) ועוד יש לומר of תירוץ

i) The גמרא on סימפון is correct that even without a תנאי the דין is אינה צריכה הימנו גט

ii) But the אשה still needs a גט either מספק or דרבנן

iii) The משנה teaches that where תנאי על קידשה she needs no גט even מספק or דרבנן

שיתת ועי"ל	קדשה	כניסה	גט
סימפון	סתם	ולא כנסה	בעיא גט מדבריהם או מספק
רישא דמשנה	על תנאי	ולא כנסה	אינה צריכה הימנו גט אפילו מדבריהם

10) מהרש"א בא"ד והא דנקט

a) ועוד יש לומר of תירוץ to the קשיא

i) For why does the need to teach that סתם וכנסה סתם needs a גט מדבריהם

ii) if for the דין is מדבריהם גט צריכה even where there was no כניסה altogether

שיתת ועי"ל	קדשה	כניסה	גט	כתובה
סימפון	סתם	ולא כנסה	גיטא בעיא מדבריהם או מספק	תצא שלא בכתובה
רישא דמשנה	על תנאי	ולא כנסה	אינה צריכה הימנו גט אפילו מדבריהם	תצא שלא בכתובה
סיפא דמשנה אליבא דשמואל	סתם	כנסה סתם	גיטא בעיא מדבריהם	תצא שלא בכתובה דאמר אי אפשי באשה נדרנית

b) תירוץ

i) It's correct that the doesn't need to teach that she needs גט מדבריהם where there was כניסה

ii) The סתם deals with כניסה

(1) To teach that

(a) Although גט מדבריהם צריכה

(b) Still

(i) she has no כתובה despite the כניסה

(ii) Because he says באשה נדרנית אי אפשי

דף עג. עד דף עד:

סוגיא דאביי ור' אלעזר בקידשה על תנאי

דף עג עמוד א] תד"ה לא תימא כו' דלאו פירכא היא דהוה מצי לאוקמי מתני' כשלא בעל כו' עכ"ל וכן צ"ל לר"א לקמן דפליגי רב ושמואל בלא בעל אבל בבעל מודה שמואל הא דמותבינן ליה ממתני' משום דכנסה משמע בלא בעל כמ"ש התוספות לקמן וק"ל:

בא"ד ואם תאמר והיכי סלקא דעתך למימר דכנסה בלא בעל דאחולי כו' אם כן אינה מקודשת ומה מועיל כו' עכ"ל ק"ק דטפי ה"ל להקשות כן לפי האמת לר"א דפליגי בלא בעל ויש ליישב ודו"ק:

בד"ה אלא טעמא כו' דלרב אפי' קדשה על תנאי וכנסה ע"ת הואיל ובעל צריכה כו' עכ"ל והא דנקט בפלוגתייהו קדשה ע"ת וכנסה סתם כו' ה"ה לרב אפילו בכנסה ע"ת כיון דבעל צריכה גט אלא משום רבותא דשמואל נקט כנסה סתם דאפילו בכה"ג אינה צריכה גט ובמתני' דקתני כנסה נמי בסתם היינו משום רבותא דאפ"ה תצא שלא בכתובה ומיהו לפי מה שכתבו התוספות לעיל דע"כ לאו משום רבותא דתצא שלא בכתובה נקט דא"כ ה"ל למתני רבותא טפי דאפילו בקדשה סתם וכנסה סתם תצא שלא בכתובה אלא משום רבותא דבעי גט נקט קדשה ע"ת וא"כ הדרא קושיין לדוכתיה דה"ל למתני רבותא טפי דאפילו בכנסה נמי ע"ת בעי גט ודו"ק:

בד"ה ושמואל אמר כו' אמר ר"ג אם מיאנה כו' ובעל כמו שקידשה ולשמואל כו' עכ"ל ובפ' ב"ש כתבו כל זה בלשון אחר ומה שיש לדקדק שם בדבריהם עיין במהרש"ל ובחידושינו שם:

בא"ד ומיהו קשה דתקשי לשמואל מדרבנן דר"א כשהחזירה כו' כצ"ל:

בד"ה בההיא קאמר רב כו' ואין לתמוה על מה שלשם סברא הפוכה דאליבא דר"א דאמר כו' עכ"ל אין רצונם דהצריכותא דהתם אליבא דר"א נאמרה דהא לר"א לא איצטריך כלל להך צריכותא כיון דפלוגתייהו גבי תנאי איירי בלא בעל וגבי קטנה פליגי בבעל אלא דר"ל דבין צריכותא דהכא ובין צריכותא דהתם לאביי וכדי שלא תאמר כפרש"י דהתם למחוק הצריכותא דהתם ולהגיה הצריכותא דהתם כי הכא משום דלפי גירסא דהתם הוה הסברא איפכא מהכא דאין לתמוה על זה דהא ע"כ לר"א אית לן למימר הסברא איפכא מהצריכותא דשמעתין ואם כן אין למחוק גם שם הצריכותא אף על גב דהוי סברא הפוכה מהצריכותא דהכא ובין הצריכותא דהתם ובין דהכא ודאי דלאביי נאמרו דפליגי נמי הכא גבי תנאי דוקא בבעל ואין זה דוחק דעביד פעם צריכותא בסברא זו ופעם בהיפך דכן דרך התלמוד שעושה ב' צריכותות לב' האמוראים כמ"ש התוס' בפרקין דבהך צריכותא דהכא ודהתם הוה צריכותא לשני האמוראים בב' פלוגתייהו וכן יש לכוין דברי התוס' בפרק ב"ש ועיין שם בזה במהרש"ל ובחידושינו שם ודו"ק:

בא"ד והוי קידושין אפ"ה פליג אדרב כו' כצ"ל:
[דף עג עמוד ב] בפרש"י בד"ה גט נמי כו' כדאשמעינן גבי קטנה עכ"ל דליכא תנאה גבי
קטנה כי הכא בקדשה סתם וכנסה סתם וק"ל:

תוס' בד"ה אדם יודע כו' הך צריכותא המ"ל לעיל כי פריך כו' עכ"ל לא ידענא מאי
קאמרי דהא קושטא הוא דהך צריכותא דעביד לעיל דליכא תנאה כו' היינו נמי מה"ט
גופא דקאמר הכא דאדם יודע שאין קידושין כו' משא"כ בתנאה דלא אסיק אדעתיה
לבעול לשם קידושין שסומך עליה שקיימה תנאה כפירוש רש"י לעיל והכא ואי אלישנא
דשינה הכא מדלעיל קאמרי הוא דחוק ודו"ק:

בד"ה והא הכא כו' א"כ תקשי ליה נמי מברייתא דלעיל דוכן קטן שקידש דפליגי כו'
עכ"ל ר"ל דלא הוה ליה לאתויי להקשות מקטנה אלא דמברייתא דכבר מייתי לה וכן
קטן כו' ה"ל להקשות הכי וק"ל:

[דף עד עמוד א] בד"ה ד"ה צריכה כו' קאמר שמואל דצריכה גט משני כו' כצ"ל:

בא"ד והא פליגי תנאי לעיל בבעל כו' בפחות מש"פ א"כ היכי קאמר ר"א ד"ה כו' עכ"ל
ר"ל כיון דבפחות מש"פ דאיכא למימר אדם יודע שאין קידושין כו' איכא למ"ד דלא
קני בבעל מכ"ש בתנאה דלא אסיק אדעתיה לבעול לשם קידושין דלא קני ומיהו איכא
לתרוצי בזה דיש סברא להיפך זה כמ"ש התוס' לקמן דבתנאה איכא למימר דחיילי
קידושי כסף ע"י מחילת התנאי משא"כ בפחות מש"פ דליכא קידושין קמאי ע"י מחילה
כמ"ש התוספות לקמן ודו"ק:

בא"ד וא"ת לרב תקשי למ"ד לא קנו ואפי' למ"ד קנו שמא לא סבר כרב כו' עכ"ל ר"ל
כיון דמ"ד לא קנו ודאי דלא כוותיה ומ"ד נמי קנו אפשר דלא כוותיה תקשי ליה ממ"ד
לא קנו וק"ק דתקשי להו בכה"ג אף לשמואל דמ"ד לא קנו ודאי דלא כוותיה ומ"ד נמי
קנו אפשר דלא כוותיה דשמא דוקא בפחות מש"פ קנו משום דאדם יודע כו' משא"כ
בתנאה כדאמרינן לעיל ויש ליישב ודו"ק:

בא"ד ובהך סברא מצריך תלמודא לפלוגתייהו דרב ושמואל בפ' ב"ש כו' עכ"ל תחלת
הצריכותא מפורש התם הכי משום דאחליה לתנאיה היה בדעתו שיחולו לקדושי כסף
אבל סוף הצריכותא אינה מפורש הכי אלא בההיא דקטנה ליכא בעילת זנות דהא איכא
קידושי דרבנן כ"כ התוס' לעיל ובפ' ב"ש וגבי פחות מש"פ ליכא למימר הכי אבל יש
לכוון דבריהם כפי מה שפירשו התוספות שם הצריכותא בע"א וז"ל ועוד דליכא קידושי
הראשונים דנימא שיחולו כו' וזה שייך נמי בפחות מש"פ ודו"ק:

1) דיבור המתחיל from the prior הקדמה

a) Here is a summary of the משנה and of the מחלוקת of רב and שמואל

קדשה	כניסה	גט	כתובה
על תנאי	ולא כנסה	אינה צריכה הימנו גט	
על תנאי	כנסה סתם	צריכה הימנו גט דאורייתא	תצא שלא בכתובה
על תנאי	כנסה סתם	אינה צריכה הימנו גט	תצא שלא בכתובה
סתם	כנסה סתם	צריכה הימנו גט מדבריהם	תצא שלא בכתובה

2) גמרא

a) אביי

i) לא תימא וכו'

3) "לא תימא" on רש"י of שיטה

a) For רב

i) In a case where צריכה הימנו גט and the דין is קידשה על תנאי וכנסה סתם

ii) תצא בכתובה "לא תימא"

iii) Because תצא שלא בכתובה רב actually holds

4) ד"ה לא תימא at תוספות דף עג.

a) רש"י to קשיא

i) תצא שלא בכתובה רב says that פשיטות It's a

ii) Because we've established that this is what the סיפא says according to רב

b) תירוץ

i) Without אביי we might have thought that

(1) רב says

(a) the סיפא deals with שלא בעל and teaches for לא בעל that

(b) although צריכה הימנו גט still תצא שלא בכתובה

ii) אביי teaches that

(1) רב holds that

(a) the סיפא deals with כשבעל and teaches for כשבעל that

(b) although תצא שלא בכתובה still צריכה הימנו גט

(2) But אינה צריכה הימנו גט רב holds that in fact כשלא בעל

5) דף עג. at ד"ה לא תימא at מהרש"א

a) Here's proof that it's possible to have a אמינא that the סיפא says גט צריכה הימנו גט even if לא בעל

b) First הקדמה

i) We've already established that

(1) אינה צריכה הימנו גט that "קידשה על תנאי וכנסה סתם" says for שמואל

- ii) We've also established that
  - (1) the גמרא asks to שמואל
  - (2) the קידשה על תנאי וכנסה סתם גט צריכה הימנו גט apparently says סיפא
- c) Second הקדמה
  - i) Unlike אביי who says there's only a אמינא הוה that רב and שמואל disagree where לא בעל
  - ii) ר' אלעזר says that in fact
    - (1) כשלא בעל and שמואל disagree רב
    - (2) But צריכה הימנו גט שמואל even כשבעל
- d) Now
  - i) since the גמרא even for ר' אלעזר asks a קשיא from the משנה to שמואל who says אינה צריכה הימנו גט
  - ii) It must be that the גמרא accepts for ר' אלעזר that the סיפא can deal with לא בעל and still say צריכה הימנו גט
- e) see also the end of דף עד. at תד"ה דברי הכל צריכה הימנו גט
- 6) תוספות of המשך
  - a) קשיא
    - i) For אביי how can there be a אמינא הוה that the סיפא deals with לא בעל
    - ii) for what קידושין is she גט צריכה הימנו גט if there was no בעילה
- 7) בא"ד ואם תאמר at מהרש"א
  - a) קשיא
    - i) Instead of asking its קשיא to the אמינא הוה of אביי
    - ii) ר' אלעזר of מסקנא should have asked its קשיא to the תוספות
- 8) תוספות of המשך
  - a) תירוץ
    - i) The ר' אלעזר of מסקנא and אביי of הוה אמינא is that
      - (1) the סיפא can hold that
        - (a) כניסה by אחולי אחלי לתנאי
        - (b) and the אשה was מקודשת with the הראשונים
  - b) קשיא
    - i) How can a later מחילה validate an earlier invalid קידושין
- 9) ר"י by "לא תימא" of ביאור – תד"ה לא תימא
  - a) When אביי says "לא תימא" he means:

- i) Don't follow ר' אלעזר and say that
- (1) קידושי כסף הראשונים is by way of אחולי אחלי לתנאו (1)
  - (2) For רב even if בעל לא
  - (3) And for שמואל if בעל
- ii) Instead
- (1) אינה צריכה הימנו גט and רב agree that if בעל לא the דין is that
  - (2) and they disagree only כשבעל
  - (3) Because
    - (a) For רב she's מקודשת only with a בעילה that follows his כניסה
      - (i) Based on the סברא that אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות
      - (b) For שמואל she isn't מקודשת with this בעילה
        - (i) Because
          - 1. thought that the אשה would be מקיים his תנאי that she had no נדרים בעל
          - 2. And he was סומך for his בעילה on his ראשונים כסף קידושי that he gave בתנאי

b) בקיצור

מקודשת	כניסה	קדשה	ר' אלעזר
בקידושי כסף ראשונים	כנסה סתם בין כשבעל בין כשלא בעל	על תנאי	רב
בקידושי כסף ראשונים	כנסה סתם כשבעל	על תנאי	שמואל
אינה מקודשת	כנסה סתם ולא בעל	על תנאי	שמואל

מקודשת	כניסה	קדשה	לאביי
בבעילה	כנסה סתם ובעל	על תנאי	רב
אינה מקודשת	כנסה סתם ולא בעל	על תנאי	רב
אינה מקודשת	כנסה סתם בין כשבעל בין כשלא בעל	על תנאי	שמואל

10) ד"ה אלא טעמא דרב at תוספות

- a) proves that just as
- i) says for רב for סתם וכנסה על תנאי where there was בעילה that
  - ii) She is מקודשת and אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות because צריכה הימנו גט
- b) In the same way
- i) She's also מקודשת and אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות even where על תנאי וכנסה על תנאי

11) מהרש"א

- a) We've established that it's more מסתבר that אינה צריכה הימנו גט
- i) where the על תנאי קידושין or כניסה was
  - ii) than where the על תנאי קידושין or כניסה was סתם
- b) קשיא
- i) So why does the גמרא say that רב and שמואל disagree where קידשה על תנאי וכנסה סתם
  - ii) It would be a greater רבותא to say for רב that אינה צריכה הימנו גט even if the כניסה was also על תנאי
- c) תירוץ
- i) The גמרא prefers to teach the מחלוקת for סתם וכנסה על תנאי
  - ii) To show that שמואל says that אינה צריכה הימנו גט even where סתם
- d) קשיא
- i) But רב says the סיפא of the משנה also teaches that אינה צריכה הימנו גט for קידשה על תנאי וכנסה סתם
  - ii) The משנה according to רב has no interest in teaching a חידוש for שמואל
  - iii) So for רב why doesn't the משנה teach the רבותא that אינה צריכה הימנו גט even for קידשה על תנאי וכנסה על תנאי
- e) תירוץ
- i) The משנה prefers to teach the חידוש that even where סתם still תצא שלא בכתובה
- f) קשיא
- i) We've established earlier for רב at מנת ד"ה על מנת that
    - (1) It can't be that the רבותא of the משנה is תצא שלא בכתובה
    - (2) Because
      - (a) If so
      - (b) the משנה should have taught the greater רבותא that תצא שלא בכתובה even for קידשה סתם וכנסה סתם
  - ii) so
    - (1) it must be that the חידוש of the משנה is that אינה צריכה הימנו גט
    - (2) and the קשיא of מהרש"א to רב remains that it would have been a greater רבותא for the משנה to teach that אינה צריכה הימנו גט even for קידשה על תנאי וכנסה על תנאי

12) המשך of the גמרא

- a) First הקדמה

- i) The גמרא at times uses קידושי טעות to refer to סתם וכנסה על תנאי וכנסה סתם
- ii) The גמרא also at times
  - (1) uses קטנה שלא מיאנה והגדילה ובא עלי' to refer to a case of קידושי קטנות
  - (2) Where ראשון is the person who was the בעל of the קטנה שהגדילה during her קטנות
  - (3) And שני is a person who gives her כסף קידושין after this בעילה by the ראשון
- b) second הקדמה
  - i) Note that
    - (1) While for קידושי טעות it's possible that לא בעל after כניסה
    - (2) For קידושי קטנות by definition there was בעילה by ראשון after she was הגדילה
- c) of מחלוקת קידושי קטנות on רב ושמואל
  - i) רב
    - (1) צריכה הימנו גט and ראשון to מקודשת is קטנה שהגדילה
    - (2) So if she's ניסת לשני she needs no גט from שני
  - ii) שמואל
    - (1) She's not מקודשת to ראשון and needs no גט from him
    - (2) so if she's ניסת לשני she needs a גט from שני
- d) now
  - i) For ר' אלעזר
    - (1) The מחלוקת of קידושי קטנות on רב ושמואל is different from their מחלוקת on קידושי טעות
    - (2) Because
      - (a) For קידושי טעות both רב and שמואל agree כשבעל that there's קידושין with קידושי כסף הראשונים
      - (b) While for קידושי קטנות
        - (i) Where there is בעילה
        - (ii) שמואל still says she's not מקודשת
    - (3) So it's understandable why רב and שמואל need to set out both מחלוקות
  - ii) But for אביי
    - (1) The מחלוקות are the same
    - (2) Since
      - (a) For שמואל
        - (i) there's no קידושין for כשבעל קידושי טעות

- (ii) The same as for קידושי קטנות
  - (b) And for רב
    - (i) There's קידושין by בעילה for קידושי טעות
    - (ii) The same as for קידושי קטנות
  - (3) So for קידושי קטנות why do רב and שמואל need to set out one מחלוקת and another for קידושי טעות
  - e) תירוץ
    - i) מחלוקת says there's a צריכותא to teach both
      - (1) since
        - (a) For קידושי קטנות it's מסתבר that בעל isn't בועל on the סמך of his original קידושין
          - (i) Because אדם יודע that אין קידושי קטנה כלום
          - (ii) So he's בועל now לשם קידושין
        - (b) While for קידושי טעות
          - (i) It's less מסתבר to say that אדם יודע that his ראשונים כסף קידושי are תנאי מקיים her אשה will be בטלים
          - (ii) Because he can think בטעות that the אשה will be מקיים
          - (iii) So his בעילה now can be on סמך of the הראשונים כסף קידושי and not by way of קידושין
      - iii) and it follows that
        - (1) if we knew the מחלוקת of רב and שמואל only for קידושי קטנות
          - (a) we'd have said that
            - (i) for קידושי טעות
            - (ii) אינה מקודשת that שמואל is מודה to רב
        - (2) And if we knew the מחלוקת of שמואל and רב only for קידושי טעות
          - (a) we'd have said that
            - (i) for קידושי קטנות
            - (ii) שמואל is מודה to רב that מקודשת
- 13) דף עג: at ברייתא
- a) The case
    - i) קידשה בפחות משה פרוטה ואח"כ בעל
  - b) The דין

- i) One מאן דאמר קנו meaning that the בעילה results in קידושין
 (1) Because this מאן דאמר holds that
 (a) אדם יודע שאין קידושין תופסין בפחות משהו פרוטה
 (b) So his בעילה was לשם קידושין
- ii) While another מאן דאמר קנו לא and the בעילה doesn't result in קידושין
 (1) Because this מאן דאמר holds that
 (a) אין אדם יודע שאין קידושין תופסין בפחות משהו פרוטה
 (b) So his בעילה wasn't לשם קידושין but was based בטעות on קידושי כסף הראשונים הראשונים

14) ד"ה אדם יודע at תוספות

- a) קשיא
- i) Why doesn't the גמרא use the סברא of the ברייתא as the basis of the צריכותא on why we need both מחלוקת of רב and שמואל
- ii) Namely that
 (1) The שיטה of רב is more מסתבר for קטנות where יודע אדם
 (2) The שיטה of שמואל is more מסתבר for טעות where יודע אין אדם

15) מהרש"א

- a) קשיא on the קשיא of תוספות
- i) In fact this is in essence the צריכותא that we set out for אביי

16) דף קי. at יבמות

- a) The גמרא in יבמות sets out the דינים for רב and שמואל for אביי that are the same as the גמרא here in כתובות

לא בעל	בעל		לאביי
אינה צריכה הימנו גט	צריכה הימנו גט	רב	קידושי טעות
אינה צריכה הימנו גט	אינה צריכה הימנו גט	שמואל	
[לא שייך דלא בעל]	צריכה הימנו גט	רב	קידושי קטנות
[לא שייך דלא בעל]	אינה צריכה הימנו גט	שמואל	

- b) But the גמרא in יבמות sets out different טעמים for these דינים
- c) Namely
- i) unlike the גמרא in כתובות
 (1) The גמרא in יבמות says that for בעל where קידושי טעות
 (2) רב says the קידושין is by way of הראשונים
 (a) because אחולי אחלי' לתנאו

(b) and not – as in כתובות – by way of בעילה

d) Note that

i) this מהלך of relying on הראשונים כסף קידושי is similar to the מהלך of ר' אלעזר

ii) except that

(1) unlike the שיטה of ר' אלעזר

(2) ר' אבוי says in יבמות

(a) that it's only כשבעל that רב relies on לתנאו אחולי אחלי' to say there's קידושי כסף הראשונים by קידושין

(b) and that ר' אבוי even כשבעל doesn't rely on לתנאו אחולי אחלי' to say there's קידושי כסף הראשונים by קידושין

e) שאלה

i) Based on what נקודה does ר' אבוי for רב disagree with ר' אלעזר

f) תשובה

i) ר' אבוי says that רב needs the סברא of בעילת זנות to support the אדם עושה בעילתו בעילת זנות to support the אדם עושה בעילתו בעילת זנות סברא that לתנאו אחולי אחלי'

g) שאלה

i) Based on what נקודה does ר' אבוי for ר' אבוי disagree with ר' אלעזר שמואל

h) תשובה

i) ר' אבוי says that שמואל disagrees with the סברא of לתנאו אחולי אחלי' that ר' אלעזר

i) The גמרא in יבמות continues with a קשיא that's the same as the קשיא in כתובות that we set out earlier

i) For ר' אלעזר

(1) We understand that רב and שמואל need to set out their מחלוקת both for קידושי טעות and קידושי קטנות

(2) To teach that

(a) Although for קידושי טעות

(i) ר' אבוי agrees that מקודשת if בעל

(b) Still for קידושי קטנות

(i) ר' אבוי says she's not מקודשת even כשבעל

ii) But for ר' אבוי

(1) Who says for שמואל that

(a) for קידושי קטנות there's no קידושין even though there was בעילה

(b) Which is the same that שמואל says for קידושי טעות

(2) Why do רב and שמואל need to set out their מחלוקת both for קטנות and קידושי טעות

j) תירוץ

i) אביי says there is a צריכותא – the צריכותא of יבמות – to set out both מחלוקות:

(1) It's more מסתבר that

(a) the אשה is מקודשת with כסף הראשונים for קידושי טעות

(b) than that she's מקודשת with בעילה for קידושי קטנות

(2) because

(a) For קידושי טעות where there was בעילה

(i) Since אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות

1. We assume that בעל was מוחל on תנאי his הראשונים

2. So that she's מקודשת with כסף הראשונים

(b) While for קטנות קידושי there's no such סברא for two reasons

(i) First reason

1. There is no בעילת זנות anyway since the אשה is מקודשת דרבנן

(ii) Second reason

1. There is no prior קידושי כסף on which we can rely to make her מקודשת

(3) And it follows that

(a) If we knew only the מחלוקת of רב ושמואל for קידושי טעות

(i) We'd say that רב agrees that even קידושי קטנות אינה מקודשת

(b) If we knew only the מחלוקת of רב ושמואל for קטנות קידושי

(i) We'd say that שמואל agrees that even קידושי טעות she's מקודשת with קידושי כסף הראשונים

17) מהרש"א as explained by תוספות ד"ה בההיא קאמר רב

a) רש"י is מוחק the צריכותא in יבמות because

i) that צריכותא teaches that the שיטה of אביי in יבמות is that for any קידושי טעות קידושי כסף הראשונים needs to be based on

ii) while the שיטה of אביי in כתובות teaches that any קידושין needs to be based on בעילה

b) But תוספות disagrees and says we ought not to be מוחק the צריכותא in יבמות

i) First

(1) Even though for ר' אלעזר there's no need for a צריכותא in either סוגיא

(2) Still the שיטה of ר' אלעזר proves that there is a valid concept of relying on קידושי כסף הראשונים

ii) Second

(1) It's possible that the גמרא in יבמות is correct on the שיטה of אב"י

iii) Third

(1) It's consistent with the מהלך of the גמרא in general to set out two צריכות with reverse סברות

(2) Namely

(a) Our גמרא in כתובות says

(i) the שיטה of רב is more מסתבר for קידושי קטנות

(ii) while the שיטה of שמואל is more מסתבר for קידושי טעות

(b) The גמרא in יבמות says

(i) the שיטה of רב is more מסתבר for קידושי טעות

(ii) while the שיטה of שמואל is more מסתבר for קידושי קטנות

18) דף עד. at ד"ה דברי הכל צריכה הימנו גט at תוספות

a) First תוספות to the קשיא of תוספות

i) at ברייתא עג: דף עג: that was already mentioned earlier

(1) The case

(a) קידשה בפחות משה פרוטה ואח"כ בעל

(2) The דין

(a) One קנו and the בעילה results in קידושין דאמר מאן

(i) Because

1. אדם יודע שאין קידושין תופסין בפחות משה פרוטה

2. So his בעילה was קידושין לשם

(b) While the other דאמר מאן says לא קנו and the בעילה doesn't result in קידושין

(i) Because

1. אין אדם יודע שאין קידושין תופסין בפחות משה פרוטה

2. So his בעילה wasn't קידושין לשם but in his mind was based on the קידושי כסף הראשונים

b) Second תוספות to the קשיא of תוספות

i) We've established for ר' אלעזר that

(1) For קידושי טעות where בעל

(a) מקודשת say – רב ושמואל including – כולי עלמא

- (2) And that כשלא בעל מחולק are רב ושמואל
- c) Third הקדמה
- i) הוה אמינא in its תוספות
- (1) Doesn't yet realize that for ר' אלעזר the קידושין for כשבעל is by way of קידושי כסף הראשונים
- (2) And instead assumes that the קידושין is by way of the בעילה based on the אדם יודע דאין קידושי כסף הראשונים כלום סברא that
- d) Fourth הקדמה
- i) It's more מסתבר to say אדם יודע for משה פרוטה
- ii) than for קידושי טעות where it's possible that
- (1) the בועל is סומך that
- (a) the תנאי will be מקיים the אשה
- (b) and that in fact she is מקודשת with הראשונים
- e) First קשיא
- i) Since the ברייתא says that
- (1) for משה פרוטה
- (2) there's a מאן דאמר who says לא קנו and she's not מקודשת
- ii) Then
- (1) For קידושי טעות it's a שכן כל that not עלמא כולי says מקודשת
- iii) So how can ר' אלעזר say for כשבעל that קידושי טעות עלמא כולי say she's מקודשת
- f) Second קשיא
- i) both for אביי and for ר' אלעזר how can רב say she's מקודשת for קידושי טעות כשבעל
- ii) When
- (1) The מאן דאמר in the ברייתא who says לא קנו for משה פרוטה must disagree with רב
- (2) Since
- (a) רב says מקודשת even for קידושי טעות
- (b) Even though אדם יודע applies less to קידושי טעות than to המקדש בפחות משה פרוטה
- (3) And even the מאן דאמר who says קנו for משה פרוטה can disagree with רב for the same reason
- (a) Namely
- (i) the מאן דאמר can say קנו only for משה פרוטה

(ii) Where it's more מסתבר to say אדם יודע

מהרש"א 19)

a) קשיא

i) ר' אלעזר according to שמואל could have asked the same קשיא to תוספות she's מקודשת for בבעל:

ii) how can שמואל say she's מקודשת for כשבעל קידושי טעות

iii) When

(1) The מאן דאמר in the ברייתא who says לא קנו for משה פרוטה must disagree with שמואל

(2) Since

(a) שמואל says מקודשת for קידושי טעות

(b) Even though

(i) קידושי טעות applies less to אדם יודע

(ii) than to משה פרוטה במקדש בפחות

(3) And even the מאן דאמר who says קנו for משה פרוטה can disagree with שמואל for the same reason

(a) Namely

(i) the מאן דאמר can say קנו only for משה פרוטה במקדש בפחות

(ii) Where it's more מסתבר to say אדם יודע

תוספות of המשך 20)

a) קשיא to the second תירוץ

i) We've established earlier for ר' אלעזר that

(1) For קידושי טעות

(a) The קידושי כסף הראשונים is by way of קידושין

(b) And not by way of the current בעילה

ii) We've also established in the צריכותא in יבמות for אביי that

(1) It's more מסתבר that

(a) the אשה is מקודשת with הראשונים for קידושי טעות

(b) than that she's מקודשת with בעילה for קידושי קטנות

(2) because

(a) For קידושי טעות where there was בעילה

(i) Since אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות

1. We assume that בעל was מוחל on תנאי his הראשונים

2. So that she's מקודשת with הראשונים כסף קידושי

(b) While for קטנות קידושי there's no such סברא for two reasons

(i) First reason

1. There is no בעילת זנות anyway since the אשה is מקודשת דרבנן

(ii) Second reason

1. There is no prior כסף קידושי on which we can rely to make her מקודשת

iii) Now

(1) The same סברא applies in comparing קטנות קידושי with המקדש בפחות משה פרוטה

(2) namely

(a) It's more מסתבר that the אשה is מקודשת with הראשונים כסף קידושי for טעות קידושי than that she's מקודשת with בעילה for המקדש בפחות משה because פרוטה ובעל

(i) For קידושי טעות

1. There's a סברא that for his בעילה the בעל relied on כסף קידושי and was מוחל הראשונים תנאי

2. Because אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות

(ii) While for פרוטה משה המקדש בפחות משה we can't say that she's מקודשת with הראשונים כסף קידושי

1. Because

a. Although the first reason that אביי used for קטנות קידושי – that there is קידושין דרבנן – doesn't apply to המקדש בפחות משה פרוטה

b. the second reason does apply – namely that in fact there is no valid כסף ראשונים קידושי

iv) it follows that

(1) even a מאן דאמר who say לא קנו for המקדש בפחות משה פרוטה ובעל

(2) Can agree with רב and שמואל for טעות כשבעל that she's מקודשת

21) מהרש"א

a) Although תוספות applies this תירוץ only to the קשיא of תוספות רב

b) the same תירוץ also applies to the קשיא of תוספות ר' אלעזר

דף עד:

תד"ה ממאנת וכל א"ד שבו

דף עד עמוד ב] בד"ה ממאנת כו' שאם נודע לה הטעות יש לה למאן דאם לא מיאנה ועמדה אצלו מחלה התנאי כו' עכ"ל ק"ק לפ"ז מאי פריך לעיל לשמואל ממתני' דהכא הא גיטא בעיא אימא דמיירי בכה"ג דנודע לה הטעות ועמדה אצלו הרי מחלה התנאי ויש ליישב וק"ל:

בא"ד ושמואל לא סבר כו"י אלא בקדושי טעות דוקא כו' עכ"ל והא דאמר שמואל לעיל גבי קטנה שלא מיאנה והגדילה כו' דצריכה גט משני היינו מן התורה אבל מדרבנן צריכה נמי גט מראשון כו' וכ"כ התוס' בפ' בא סימן וכן פרש"י לעיל ובההיא מתני' דנדה דאינה ממאנת אחר שתביא ב' שערות והיינו מדרבנן אבל קשה לפ"ז אמאי קאמרי דבקדושי קטנות לא סבר שמואל כו' ישמעאל והא שפיר קאמר דממאנת מן התורה וצריכה גט משני אלא מדרבנן אינה ממאנת וצריכה גט גם מראשון וצ"ע:

בא"ד א"כ תקשי לשמואל סתם מתני' דהתם דלא מצי לאוקמא מתני' דהתם כו' עכ"ל היינו הך מתני' דס"פ נושאין דלא מתוקמא מלתיה דשמואל דאמרינן י' כהנים כו' אלא אי משכחת מתני' בקדושי טעות ע"ש הסוגיא וק"ל:

1) הקדמה First

a) "קידשה על תנאי וכנסה סתם ונמצאו עלי' נדרים" means קידושי טעות

b) And

i) "קטנה שלא מיאנה והגדילה ובא עלי'" means קידושי קטנות

ii) While

(1) קטנות and who was בעל during her קטנות means the person who was her ראשון (1) also after בועל הגדילה

(2) afterwards קידושין gives her שני means a second person who

2) הקדמה Second

a) שמואל says for קטנות that

i) because she's not מקודשת to the ראשון שני משני

3) הקדמה Third

a) שמואל בשם ר' ישמעאל

i) כשבעל even קונה aren't קידושי טעות

ii) בעילה even though there is קונה also aren't קידושי קטנות and

4) תוספות

a) It's possible that שמואל

- i) Agrees with ר' ישמעאל that אינה צריכה הימנו גט for קידושי טעות
  - ii) But he disagrees for קטנות קידושי מראשון and says גט מראשון צריכה
- 5) מהרש"א
  - a) קשיא
    - i) Now
      - (1) If גט מראשון צריכה for קטנות קידושי
      - (2) תופס of the קידושין שני aren't
    - ii) So why does שמואל say for קטנות קידושי that גט משני צריכה
  - b) תירוץ
    - i) Must be that תוספות accepts that שמואל agrees with ר' ישמעאל that אינה צריכה גט also for קטנות קידושי מראשון
    - ii) And
      - (1) When שמואל says for שמואל that גט מראשון צריכה
      - (2) צריכה גט מדרבנן means only that תוספות
  - c) קשיא
    - i) Since שמואל agrees with ר' ישמעאל that מדאורייתא the דין is that אינה צריכה גט for קידושי מראשון
    - ii) Why does תוספות say flatly that שמואל disagrees with ר' ישמעאל on קטנות קידושי
- 6) See the סוגיא of נדרים בה נדריים שאין על תנאי קידשה על תנאי קשיא by מהרש"א that is based on what תוספות here says about "עומדת אצלו"

תד"ה חכם עוקר נדר מעיקרו ובא"ד ודוקא בד"ה חכם עוקר כו' היא נמאסת בעיניו כשזוכר שהיו בה מומין כו' עכ"ל אבל ביה ליכא קפידא דאיתתא בכל דהו ניהא לה כו' כ"ה לשון הרא"ש:

בא"ד ודוקא כו' והתירה קודם ידיעת הבעל כו' כדקתני במתני' כו' ולא מפליג בין בני היתר כו' עכ"ל ועיין גם בזה לשון הרא"ש וק"ק לדבריהם דאכתי תקשי לך מתני' דה"נ לא מפליג במתני' בין היתר לאחר ידיעת הבעל לקודם ידיעת הבעל ויש ליישב דלישנא דמתני' ונמצא עליה נדרים ודאי דמשמע דלא הותר קודם ידיעת הבעל וק"ל:

- 1) משנה
  - a) נמצאו עלי' נדרים אינה מקודשת
- 2) ברייתא
  - a) הלכה אצל חכם והתירה מקודשת
- 3) תוספות
  - a) She's only if the חכם was מתיר the נדר before הבעל ידיעת הבעל מקודשת
  - b) Here's proof
    - i) "נמצאו עלי' נדרים אינה מקודשת" משנה says
    - ii) And the משנה doesn't say that the דין depends on whether a חכם can still be מתיר the נדרים
- 4) מהרש"א
  - a) קשיא
    - i) The משנה on דף עב: that says אינה מקודשת also doesn't say that the דין depends on whether a חכם was מתיר the נדרים before הבעל ידיעת הבעל
  - b) תירוץ
    - i) The משנה is מרמז that the אשה is מקודשת if a חכם was מתיר the נדרים before ידיעת הבעל
    - ii) Because the words "נמצאו עלי' נדרים" suggests that אינה מקודשת only if the נדרים are still in effect when they were נמצאו by בעל

תוספות ד"ה משום שם רע

**בד"ה משום ש"ר כו' שלא התנה ולא כו' ולר' מאיר דבעינן תנאי כפול אפילו לעז כו'
עכ"ל עיין על כל דבריהם מפורש בתוס' שם:**

דף עה:

תד"ה אבל מומין שבגלוי ובא"ד אבל במומין

דף עה עמוד ב] בד"ה אבל במומין כו' דכשהתנה לא על מומין שבגלוי נתכוין כו' עכ"ל ולא ניחא להו למימר דר' מאיר פליג נמי במומין שבגלוי ומשום הך סברא הואיל והתנה ודו"ק:

בא"ד וקאי בין ארשות האב בין ארשות הבעל וה"ק אינו יכול כו' עכ"ל אבל בהגהת אשר"י כתוב דלא פליגי רבנן אלא אסיפא דנכנסה לרשות הבעל דאילו ארישא שארוסה היתה יכול להיות שלא הכיר אפילו הם בגלוי והא נמי אם יש עמו מרחץ כו' ע"ש:

1) משנה

a) הקדמה

i) If a person is מקדש an אשה and it turns out that she has מומין and בעל is מוציא the אשה

ii) Then

(1) If it's proved that the מומין were נולדו only after שנתארסה

(a) משלם כתובה and he's בעל of נסתחפה שדהו

(2) If it's proved that the מומין were נולדו before שנתארסה

(a) Then

(i) Unless there's reason to assume that בעל was aware of the מומין and נתפייס was

(ii) משלם כתובה and he's not מקה טעות is מקה his

b) ר' מאיר

ר' מאיר	
על האב להביא ראי'	עודה בבית אביה
על בעל להביא ראי'	נכנסה לרשות בעלה

i) If עודה בבית אביה

(1) שנתארסה after נולדו were מומין that the על האב להביא ראי'

ii) If then נכנסה לרשות בעלה

(1) שנתארסה before נולדו were מומין that the על בעל להביא ראי'

c) תוספות as understood by חכמים

לתוספות	חכמים בסתר בדליכא מרחץ	חכמים בסתר בדאיכא מרחץ	חכמים שבגלוי אף בלי מרחץ
עודה בבית אביה	על האב להביא ראי'	בעל אינו יכול לטעון	בעל אינו יכול לטעון
נכנסה לרשות בעלה	על בעל להביא ראי'	בעל אינו יכול לטעון	בעל אינו יכול לטעון

- i) מומין שבסתר ר' מאיר agree with חכמים
- ii) But
- (1) for ר' מאיר the חכמים disagree with מומין שבגלוי and say
- (a) מביא ראי' he's even if בעל pays her כתובה even if he's ראי' "בעל אינו יכול לטעון" meaning שנתארסה נולדו before מומין were נתפיים
- (b) Because even if בבית אביה we assume בעל noticed the מומין and was נתפיים
- (2) Also
- (a) Even for מומין שבסתר if there was a בעיר מרחץ בעיר
- (i) בעל אינו יכול לטעון
- (b) Because even for מומין שבסתר we assume קרובות of בעל noticed even נתפיים מומין שבסתר and that he was
- d) חכמים as understood by אשר"י

לאשר"י	חכמים בסתר בדליכא מרחץ	חכמים בסתר בדאיכא מרחץ	חכמים שבגלוי אף בלי מרחץ
עודה בבית אביה	על האב להביא ראי'	על האב להביא ראי'	על האב להביא ראי'
נכנסה לרשות בעלה	על בעל להביא ראי'	בעל אינו יכול לטעון	בעל אינו יכול לטעון

- i) **עודה בבית אביה** where מומין שבגלוי and for מומין שבסתר ר' מאיר agree with חכמים
- ii) But
- (1) for ר' מאיר the חכמים disagree with מומין שבגלוי **נכנסה לרשות בעלה** where מומין שבגלוי and say בעל אינו יכול לטעון
- (2) Because we assume that כשנכנסה לרשות בעל he noticed the מומין שבגלוי and was נתפיים
- (3) Also
- (a) Even for מומין שבסתר **נכנסה לרשות בעל** if מומין שבסתר and there was a בעיר מרחץ בעיר
- (i) בעל אינו יכול לטעון
- (b) Because we assume קרובות of בעל noticed the מומין שבסתר and that he was נתפיים
- e) Note that for אשר"י
- i) if there's a בעיר מרחץ and the מומין are בסתר but she's אביה's בבית אביה
- ii) we don't assume that קרובות of בעל noticed the מומין and that he was נתפיים

- iii) Because it's not common for קרובות to be בודק an אשה before נישואין
- 2) תוספות
- a) הקדמה
- i) קידשה על תנאי שאין רב says that the רישא of the משנה on נדרים deals with where בה נדרים
- ii) Presumably the סיפא of the משנה on מומין also deals with where קידשה על תנאי שאין בה מומין
- b) קשיא
- i) For חכמים why does it matter whether מומין are בסתר or בגלוי
- ii) Since in either case he said that he's על תנאי that there's no מומין
- c) תירוץ
- i) We assume that he wasn't מתנה on שבגלוי מומין
- ii) Because we assume he noticed those מומין and accepted them
- 3) מהרש"א
- a) קשיא
- i) Why doesn't תוספות answer that
- (1) In fact the מחלוקת between ר' מאיר and חכמים
- (2) Is whether a person who's על תנאי notices and accepts שבגלוי מומין
- b) תירוץ
- i) this a דוחק

תוספות ד"ה תברא

בד"ה תברא פר"ח שבועה עכ"ל עיין בערוך כדאמרינן במ"ק מאי תברא תברי בתי
ע"ש:

דף עד. עד דף עו.

סוגיא דנמצאו בה מומין

בד"ה מי ששנה כו' ה"נ פליגי בהכי כו' אבל נכנסה לרשות הבעל א"צ להביא ראיה כו' ותנא דסיפא סבר כו' עכ"ל דליכא לאוקמא בכה"ג כולה כו' יהושע דעודה בבית אביה האב צריך להביא ראיה להוציא מחזקת ממון ובכנסה לרשות הבעל צריך הבעל להביא ראיה משום דאיכא למימר חזקה אין אדם שותה בכוס כו' דאם כן תקשי כדפרכינן בעד שלא תתארס נמי דליכא למימר כדלקמן בשתתארס איכא חזא במקום תרתי דהא לר' יהושע חזקת הגוף ליתא כלל לגבי חזקת ממון ואם כן הני תרתי דבעל דהיינו חזקת ממון וחזקת דאין אדם מפייס במומין עדיפי מהנך תרתי דאשה דהיינו חזקת הגוף וחזקה דאין אדם שותה כו' אבל לקמן לר"ג ניהא כמ"ש התוס' לקמן ובזה יתיישב מה שתמה בזה מהרש"ל ודו"ק:

1) First הקדמה

- a) If a person is מקדש an אשה on the תנאי that she has no מומין
- b) And it turns out that she has מומין and בעל is מוציא the אשה
- c) Then
  - i) If it's proved that the מומין were נולדו only after שנתארסה
(1) משלם כתובה and he's בעל of נסתחפה שדהו
  - ii) If it's proved that the מומין were נולדו before שנתארסה
(1) Then
    - (a) מומין the מוחל that he was unless there's reason to assume
    - (b) משלם כתובה and he's not מקה טעות is מקה

2) second הקדמה

- a) If
  - i) there's a שאלה when a מום was נולד in an אשה
  - ii) so we're מסופק whether בעל needs to pay a כתובה
- b) then
  - i) if we follow חזקת הגוף
(1) we assume for the benefit of אב that she didn't have these מומין until after אירוסין
  - ii) if we follow חזקת ממון
(1) we assume for the benefit of בעל that the מומין came about before אירוסין

3) third הקדמה

- a) דף יב: at רבן גמליאל and ר' יהושע of מחלוקת

- i) Where there are both חזקת ממון and חזקת הגוף
  - (1) חזקת ממון follows ר' יהושע
  - (2) חזקת הגוף follows רבן גמליאל
- 4) משנה
  - a) מי שקידש אשה על תנאי שאין בה מומין ונמצאו בה מומין
    - i) רישא
      - (1) עודה בבית אביה
        - (a) על האב להביא ראי' דמשנתארסה נולדו מומין הללו
        - (b) And if אב doesn't bring this ראי' the בעל isn't כתובה
      - ii) סיפא
        - (1) נכנסה לרשות בעל
          - (a) על בעל להביא ראי' דעד שלא נתארסה נולדו מומין הללו
          - (b) And if בעל doesn't bring this ראי' he is כתובה
- 5) משנה in ר' אלעזר of שיטה – גמרא
  - a) For ר' יהושע
    - i) We've established that חזקת הגוף is stronger than חזקת ממון
      - (1) So the רישא of the משנה that says ר' יהושע על האב להביא ראי' follows
      - (2) But it's דוקא לאו דין ר' יהושע only in the רישא for עודה בבית אביה
      - (3) Because in fact
        - (a) נכנסה לרשות בעל also in the סיפא where ר' יהושע says ראי' להביא ראי' ר' יהושע
        - (b) Because there too חזקת הגוף is stronger than חזקת ממון
  - b) For רבן גמליאל
    - i) We've established that חזקת ממון is stronger than חזקת הגוף
      - (1) So the סיפא of the משנה that says רבן גמליאל על בעל להביא ראי' follows
      - (2) But it's דוקא לאו דין רבן גמליאל only in the סיפא for נכנסה לרשות בעלה
        - (a) עודה בבית אביה where רישא also in the סיפא where רבן גמליאל says ראי' להביא ראי' רבן גמליאל
        - (b) Because there too חזקת הגוף is stronger than חזקת ממון
- 6) תוספות ד"ה וחדא במקום תרתי of רבא – גמרא
  - a) Part 1
    - i) Both the רישא and the סיפא follow רבן גמליאל
  - b) Part 2

- i) Besides חזקת הגוף and חזקת מומן – where we've shown for רבן גמליאל that חזקת חזקה is the stronger חזקה
- ii) חזקת כאן נמצאו כאן היו רבן גמליאל also needs to deal with
- (1) Which חזקת הגוף overcomes חזקת הגוף and implies that the מומין came about עד שלא נתארסה בבית אביה
- (2) And that's why רבן גמליאל חזקה is מודה that 'על אב להביא ראי' where חזקה בבית אביה על
- c) Part 3
- i) Note that
- (1) where נכנסה לרשות בעלה
- (a) The חזקה of חזקה supports חזקה כאן נמצאו כאן היו חזקה
- (b) And it follows that 'על בעל להביא ראי'
- d) Part 4 – המשך of the גמרא
- i) רבא השיטת to קשיא
- (1) Where נכנסה לרשות בעלה
- (a) It ought to be enough for בעל to prove that she had מומין while she was an ארוסה בבית אביה
- (b) Without proving further that the מומין came about עד שלא נתארסה
- (2) Because
- (a) Once בעל proves that she had מומין while she was an ארוסה בבית אביה
- (b) The חזקה of חזקה כאן נמצאו כאן היו חזקה
- (i) ought to attack the חזקה הגוף of אב
- (ii) and ought to teach that the מומין came about עד שלא נתארסה
- ii) תירוץ
- (1) Once she's נכנסה לרשות בעל we need to deal with two more חזקות
- (2) חזקה אין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו
- (a) Which applies only when בעל נכנסה לרשות בעל
- (b) And says that חזקה כניסה implies that
- (i) נולדו עד שלא נתארסה the מומין מוחל בעל was
- (3) חזקה אין אדם מיפייס במומין
- (a) Which
- (i) When נכנסה לרשות בעל
- (ii) חזקה דאין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו stands against the
- iii) we'll show that

- (1) where **עד שלא נתארסה** נולדו מומין אלו proves that **חזקה דאין אדם שותה בכוס** is stronger than the **חזקה דאין אדם מפייע במומין** אלא אם כן בודקו
- (2) But
- (a) where **בעל** proves only that she had מומין when she was ארוסה בבית אביה
- (b) **אין אדם מפייע במומין** חזקה of **בעל** would have to pay the כתובה despite the חזקה
- e) Part 5 as explained by תוספות
- i) Here's why **בעל** needs to pay her כתובה if he proves only that she had מומין when she was ארוסה בבית אביה
- (1) to prevail **בעל** needs to rely on
- (a) the חזקה of **עד שלא נתארסה** נולדו מומין אלו that קובע to be כאן נמצאו כאן היו חזקה
- (b) And also on the חזקה of **אין אדם מפייע במומין** חזקה דאין אדם מוחל **בעל** wasn't the מומין and to establish that **כוס אלא אם כן בודקו**
- (2) Where **בעל** needs to rely on two חזקות
- (a) We take account of how many חזקות support **בעל** and how many support אב
- (b) And in this חשבון we include both חזקת הגוף של אב and its opposite חזקת כאן נמצאו כאן היו
- (3) In this account
- (a) two חזקות support אב
- (i) חזקת אין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו and חזקת הגוף
- (b) And two חזקות support **בעל**
- (i) חזקה דאין אדם מפייע במומין and חזקת כאן נמצאו וכאן היו
- (4) For a reason brought by תוספות but not relevant here
- (a) When two חזקות of אב stand against two חזקות of **בעל**
- (b) The two חזקות of **בעל** are weak and count as only one חזקה
- (5) So
- (a) the two חזקות that support אב
- (b) overcome the two חזקות of **בעל** that count as only one חזקה
- ii) And that's why **בעל** would be משלם her כתובה if his only ראי' was that she had מומין while she was ארוסה בבית אביה
- f) Part 6
- i) שאלה
- (1) why then doesn't **בעל** pay her כתובה when he proves that **עד שלא נתארסה** נולדו מומין אלו

- ii) תשובה
- (1) Now that בעל has proved that אלו מולדו מומין עד שלא נתארסו נולדו מומין אלו
- (a) בעל doesn't need to rely on the חזקה of אב כאן נמצאו כאן היו חזקה of אב חזקת הגוף
- (2) and he needs to rely only on חזקה דאין אדם מפייה במומין חזקה to be מפריך the חזקה of אב חזקת הגוף
- (3) And
- (a) Standing alone
- (b) The חזקה of אב חזקת הגוף is stronger than the חזקה of אב חזקת הגוף
- 7) תוספות ד"ה מי ששנה זו
- a) The precise קשיא and תירוץ of תוספות aren't directly relevant here
- b) But תוספות concludes that יהושע ר' according to אלעזר ר' accepts that there is a חזקה דאין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו
- 8) מהרש"א
- a) קשיא
- i) Once you say that יהושע ר' accepts that there is a חזקה of אב חזקת הגוף
- ii) Why not say that
- (1) אב חזקת הגוף also accepts the חזקה that מומין במומין יהושע ר'
- (2) חזקת הגוף follows חזקת ממון יהושע ר' who follows חזקת ממון
- (3) and in the רישא
- (a) by ראי' because of בעל על האב להביא ראי' altogether
- (4) and in the סיפא
- (a) the משנה says
- (i) עד שלא נתארסה נולדו מומין אלו that על בעל להביא ראי'
- (ii) In order for בעל not to have to rely on both חזקת ממון and חזקה דאין אדם מפייה במומין
- (iii) Against two חזקות that favor אב
1. חזקת הגוף
  2. חזקת אב חזקת הגוף בכוס אלא אם כן בודקו
- (b) since
- (i) If בעל does need to rely on two חזקות against two חזקות of אב

(ii) We've established earlier – when we dealt with רבן גמליאל – that the two חזקות of בעל count only as one

(iii) And בעל would have to pay the כתובה

b) תירוץ

i) Unlike what we said earlier

(1) When we dealt with רבן גמליאל

(a) where חזקת הגוף אב had

(b) and we counted חזקת הגוף as a חזקה in favor of אב

(c) even though חזקת הגוף stands directly against כאן נמצאו כאן היו

ii) now we're dealing with ר' יהושע where חזקת הגוף stands against חזקת ממון

iii) and for ר' יהושע

(1) where חזקת הגוף stands against חזקת ממון

(2) חזקת הגוף has no relevance at all and doesn't count as a חזקה

iv) so

(1) even if בעל has no ראי' at all and relies on both חזקת ממון and אין אדם מיפייס במומין

(2) אין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו חזקה of אב is supported by only the one

(3) And בעל would prevail and not pay the כתובה

v) and it follows that the ספא that says ר' יהושע על בעל להביא ראי' can't follow

תד"ה ספק טמא

בד"ה ספק טמא כו' והשתא מייתי שפיר דאזיל ר"י בתר חזקה דגופא כו' אף על גב דאיכא חזקה דהעמידנו כו' עכ"ל וק"ק דה"ל סברא דר"ג הפוכה מסברת ר"י דלר"ג חזקה דגופא עדיף מחזקת ממון ולא עדיף חזקת הגוף מחזקת הטומאה דמה"ט ספק טמא משום דאזלינן בתר חזקת טומאה לרבנן דר"י כמ"ש התוס' ולר"י אדרבה חזקת ממון עדיף מחזקת הגוף וחזקת טומאה לא עדיף מחזקת הגוף כדקתני ספק טהור ודוחק הוא לומר דהנהו רבנן דספק טמא לא ס"ל כר"ג דא"כ ה"ל תלתא מחלוקת בדבר ודו"ק:

1) הקדמה

a) מחלוקת רבן גמליאל ור' יהושע

i) רבן גמליאל

(1) חזקת ממון is stronger than חזקת הגוף

ii) ר' יהושע

(1) חזקת הגוף is stronger than חזקת ממון

ר' גמליאל	ר' יהושע
חזקת הגוף	חזקת ממון
חזקת ממון	חזקת הגוף

2) ברייתא

a) אם בהרת קדמה לשער לבן טמא

b) אם שער לבן קדמה לבהרת טהור

c) ספק

i) לרבנן טמא

ii) לר' יהושע טהור

3) גמרא

a) This proves that חזקת הגוף follows ר' יהושע where there's no ממון

4) תוספות

a) קשיא

i) Why do רבנן disagree with ר' יהושע

b) תירוץ

i) In this case

(1) There was a prior נגע for which a person had been טמא

(2) The ספק on the second נגע happened before he became טהור from the prior נגע

(3) He then became טהור from the first נגע

ii) חזקת הגוף follows ר' יהושע

- (1) Where there is no contrary ממון חזקת
- (2) even where a חזקת טומאה was already in place
- iii) while רבן גמליאל רבנן follow
  - (1) חזקת ממון is stronger than חזקת הגוף
  - (2) But חזקת הגוף isn't stronger than חזקת טומאה
  - (3) So the סברות of רבן גמליאל רבנן and ר' יהושע on חזקת טומאה are reversed as in this table

רבן גמליאל ורבנן	ר' יהושע
טומאה	ממון
גוף	גוף
ממון	טומאה

5) מהרש"א

a) שאלה

- i) Maybe רבנן follow one of the two מהלכים in the table below and disagree with both ר' יהושע and רבן גמליאל
- ii) So that the שיטות of ר' יהושע and רבן גמליאל aren't totally reversed

רבנן מהלך ב'	רבנן מהלך א'	רבן גמליאל	ר' יהושע
טומאה	טומאה	גוף	ממון
ממון	גוף	ממון	גוף
גוף	ממון	טומאה	טומאה

c) תשובה

- i) It's a דוחק to set up a three-way מחלוקת

דף עו. עד דף עו:

סוגיא דהמחליף פרה בחמור

דף עו עמוד א] בד"ה רישא מנה כו' ועוד דמשמע מההיא דשמואל כו' אלא משום דנולד הספק כו' דמסתמא רב אשי כו' עכ"ל הך טעמא דנולד הספק ברשותו היינו באוקימתא דרבא כמ"ש רש"י והתוס' לקמן וא"כ צ"ל לדבריהם דהכא דרבא ורב אשי לא פליגי לענין דינא ועיין בזה ברא"ש:

בד"ה על בעל החמור כו' אלא טעמא דשמואל דמוקמינן לפרה בחזקת מרא קמא כו' עכ"ל ומייתי שפיר לתנא תונא כלה בבית אביה אבל קשה לפ"ז דא"כ היכי ס"ד למימר דתנא תונא מכלה בבית חמיה דהא אדרבה כיון דהבעל בעי לאתויי ראייה מוכח דלא מוקמינן המעות בחזקת מרא קמא דהיינו הבעל ואפילו במקום דחזקת ממון דהשתא מסייעא לזה וכ"ש הכא דחזקת ממון דהשתא כנגדה ויש ליישב בדוחק דס"ד השתא כיון דיש לאשה שטר שיעבוד לכתובה על בעלה ה"ל איהי חזקת מרא קמא וכן יש לדקדק לפי' שני שכתבו התוס' לקמן דטעמא דשמואל דאזלינן בתר מציאתו מאי מייתי מתנא תונא כלה בבית חמיה דלפי מציאתה דהשתא שיש בה מום לא ה"ל לבעל לאתויי ראייה וצ"ע ודו"ק:

בא"ד כי היכי דעכשיו הוא מת כן יש לנו להחזיקו כו' כשעת מציאתן ודוקא גבי מיתת חמור כו' עכ"ל נראה לפרש דבריהם משום דודאי בכ"מ אזלינן בתר חזקה דמעיקרא כדאמרינן בפרק קמא דחולין אלא דוקא בכה"ג דהכא גבי מיתת חמור וגבי מום ומחט אית לן למימר דלא ניזיל בתר חזקה דמעיקרא אלא אדרבה בתר מציאתו דהשתא ור"ג נמי לא מצינו דפליג אהך סברא דניזיל בתר מציאתה דהשתא ואתיא רישא נמי שפיר כוותיה ולזה הוצרכו לומר והך סיפא דכלה בבית חמיה דעל הבעל להביא ראייה ולא אמרינן בה דניזיל בתר מציאתה דהשתא משום דלא אמרינן הכי אף קודם ב' רשויות ובההיא דמשארסתני נאנסתי דסבר ר"ג דאזלינן בתר חזקת הגוף דמעיקרא מיירי נמי בכה"ג בנשאה כבר הבעל ולא מצא לה בתולים כמ"ש התוס' לעיל ולכך לא אמרינן בה דניזיל בתר מציאתה דהשתא אף קודם ב' רשויות ודו"ק:

[דף עו עמוד ב] בא"ד דדוקא הכא שמחזיק עצמו מסופק בפרה ואין לו שום טענה ברורה כו' דאזלינן בתר חזקת מרא קמא כו' עכ"ל ק"ק דאם כן מאי מייתי ותנא תונא מכלה בבית אביה הא התם איירי אף שאביה ובת טוענין ברי כמ"ש התוספות לעיל ואמאי ניזיל ביה בתר מרא קמא וק"ל:

בא"ד ודמי לתקפו כהן דמוציאין מידו כו' עכ"ל כדאמרינן בעלמא לגבי ספק בכור שביד ישראל אם תקפו כהן דמוציאין כו' היינו משום דישראל הוא מרא קמא וק"ל:

בא"ד ולפי זה א"ש פירוש הקונטרס דבסמוך כמו שאפרש עכ"ל אין זה מובן דהיאך א"ש לפי זה פ"ה ובמה יתיישבו כל הקושיות שהקשו התוס' בסמוך לפ"ה ומהרש"ל

הגיה לפי זה לא א"ש פ"ה כו' גם זה אינו מובן לכאורה דמאי קאמרי לפי זה כו' דמה כתבו כאן לסתור מיניה פ"ה דבסמוך ונראה לקיים כל נוסחות התוס' שלנו שכתוב בהן לפי זה א"ש פ"ה כו' ר"ל דלפי זה דטעמא דשמואל דאזיל בתר חזקת מרא קמא ולכך בעל החמור צריך להביא ראיה אף על גב דיש לו חזקת הגוף וחזקת ממון איכא למימר נמי דא"ש מה שפ"ה בסמוך כלה בבית אביה ולקדושין דהיינו כר' יהושע והתוס' דחו פירושו בסמוך מכח כמה קושיות דהשתא איכא למימר נמי דטעמא דר' יהושע לאו מכח חזקת ממון אלא מטעם דיש לבעל חזקת מרא קמא ולכך אביה צריך להביא ראיה ובזה יתיישב כמעט כל הקושיות שהקשו בסמוך לפ"ה וצ"ע ודו"ק:

בד"ה כל הנולד ספק כו' ואפילו הוא מוחזק כו' וצריך לחלק בין ספק כו' עכ"ל עיין בכל דבריהם ברא"ש ובהגהת האשר"י:

בד"ה ותנא תונא כלה כו' אף על פי שמוחזק ה"נ אוקי החמור כו' עכ"ל וכ"ש הוא דבחמור נמי איכא חזקת ממון לבעל החמור ומיהו יש לדקדק מי הכריחם דתנא תונא מסיפא מכלה בבית חמיה ולא מרישא מכלה בבית אביה דאע"פ שיש לה חזקת הגוף ניזיל בתר חזקת ממון ואי לקדושין קאמר אפילו חזקת ממון ליכא לבעל והיינו משום דנולד הספק ברשותיה דאב ה"נ אוקי הפרה בחזקת ממון כיון דנולד הספק ברשות בעל הפרה וכ"ש הוא כיון דיש לבעל החמור נמי חזקת הגוף וכפירוש רש"י דמרישא נמי איכא סייעתא ואפשר לומר לשיטתם דלעיל דבעי למימר דניזיל בתר חזקה דמרא קמא ולכך מרישא לא הוה ליה סייעתא דאימא דלכך בעי האב לאתויי ראיה משום דאית ליה לבעל חזקת מרא קמא אבל מסיפא אייתי שפיר ראיה דאע"ג דאית ליה לבעל חזקה דמרא קמא בעי הוא לאתויי ראיה משום שהספק נולד ברשותו ה"נ אית לן למימר דבעל פרה בעי לאתויי ראיה אף על גב דהוא מרא קמא ודו"ק:

1) שמואל of מימרא

a) The case

- i) המחליף פרה בחמור ומשך בעל החמור את הפרה ברשות בעל הפרה
- ii) ולא הספיק בעל הפרה למשוך את החמור עד שמת החמור

b) Note that

- i) פרה holds the בעל החמור
(1) so בעל החמור has חזקת ממון
- ii) The חמור was alive at first
(1) So בעל החמור has חזקת הגוף
- iii) The ספק came about after בעל הפרה made משיכה
(1) So the ספק was נולד in the רשות of the הפרה
- iv) The בעל הפרה was מרה קמא of the פרה

c) The דין

- i) על בעל החמור להביא ראיה says רב יהודה אמר שמואל

- "מי שנולד הספק ברשותו עליו להביא ראיה" (1) Because we don't say that
- ii) על בעל הפרה להביא ראיה says רמי בר יחזקאל אמר שמואל
- "מי שנולד הספק ברשותו עליו להביא ראיה" (1) Because we do say that
- d) ותנא תונא משנה דכלה
- 2) דף עה. at משנה דכלה
- a) מי שקידש אשה על תנאי שאין בה מומין ונמצאו בה מומין
- i) רישא
- (1) "כלה בבית אביה" – in other words if – בעודה בבית אביה
- (a) על האב להביא ראיה דמשנתארסה נולדו מומין הללו
- (b) And if the בעל isn't the ראיה 'אב doesn't bring this
- ii) סיפא
- (1) "כלה בבית חמי" – in other words if – כשנכנסה לרשות בעלה
- (a) על בעל להביא ראיה דעד שלא נתארסה נולדו מומין הללו
- (b) And if he is the ראיה 'אב doesn't bring this בעל
- 3) משנה דף יב:
- a) The case
- i) If
- (1) and נסתחפה שדך and משארסתני נאנסת אשה says (1) an
- (2) and לא כי אלא עד שלא ארסתיך נאנסת בעל says (2) כתובתך מנה
- b) Note that
- i) חזקת הגוף is supported by אשה
- ii) חזקת ממון is supported by בעל
- c) The דין
- i) חזקת ממון against חזקת הגוף רבן גמליאל follows
- ii) חזקת הגוף against חזקת ממון ר' יהושע follows
- 4) משנה דכלה in ר' אלעזר of שיטה – גמרא

שיטת ר' אלעזר		
רבן גמליאל – תנא דבית חמי	ר' יהושע – תנא דבית אביה	
על בעל להביא ראיה	על אב להביא ראיה	עודה בבית אביה (כלה בבית אביה)
על בעל להביא ראיה	על אב להביא ראיה	נכנסה לרשות בעלה (כלה בבית חמי)

- a) For ר' יהושע
- i) We've established that חזקת ממון is stronger than חזקת הגוף

- (1) So the רישא of the משנה that says 'ר' יהושע על האב להביא ראי' follows
- (2) But it's לאו דוקא that ר' יהושע says his דין only in the רישא for אביה
- (3) Because in fact
- (a) ר' יהושע says 'ר' יהושע על האב להביא ראי' also in the סיפא where בעל נכנסה לרשות בעל
- (b) Because there too חזקת הגוף is stronger than חזקת ממון
- b) For רבן גמליאל
- i) We've established that חזקת ממון is stronger than חזקת הגוף
- (1) So the סיפא of the משנה that says 'רבן גמליאל על בעל להביא ראי' follows
- (2) But it's לאו דוקא that רבן גמליאל says his דין only in the סיפא for נכנסה לרשות בעלה
- (3) Because in fact
- (a) רבן גמליאל says 'רבן גמליאל על בעל להביא ראי' also in the רישא where אביה
- (b) Because there too חזקת הגוף is stronger than חזקת ממון
- c) Note that
- i) First
- (1) When the גמרא later refers to "ותנא תונא כלה בבית אביה" for ר' אלעזר
- (a) The גמרא means ר' יהושע for whom the משנה says 'ר' יהושע על האב להביא ראי' in the רישא
- (2) When the גמרא later refers to "ותנא תונא כלה בבית חמי" for ר' אלעזר
- (a) The גמרא means רבן גמליאל for whom the משנה says 'רבן גמליאל על בעל להביא ראי' in the סיפא
- ii) Second
- (1) we'll be מבאר below for רב נחמן בר יצחק that
- (a) although the משנה seems to say it deals only with whether בעל needs to pay the כתובה
- (b) In fact the משנה also holds that
- (i) In a case where בעל doesn't need to pay the כתובה
- (ii) He can also be גובה from אב the כסף קידושין that בעל has paid to אב
- iii) Third
- (1) בעודה בבית אביה
- (a) the ספק was נולד ברשות אב
- (2) כשנכנסה לרשות בעל
- (a) the ספק was נולד ברשות בעל
- 5) משנה דכלה in רבא of שיטה – גמרא

- a) The entire משנה follows the same תנא namely רבן גמליאל
  - b) We'll explain below why he says על אב להביא ראי' where עודה בבית אביה
  - c) Similar to what ר' אלעזר says for רב נחמן בר יצחק
    - i) it's possible that רבן גמליאל agrees that
      - (1) Wherever משלם כתובתה בעל isn't
      - (2) He can also be גובה his קידושין from אב
- 6) For the שיטה of שמואל אמר יהודה
- a) who doesn't accept the rule that מי שנמצא הספק בידו עליו להביא ראי'
  - b) תנא תונא משנה דכלה
    - i) "תנא דכלה בבית אביה" who is ר' יהושע
      - (1) and who says for על האב להביא ראי' that כלה בבית חמ'י
      - (2) even though the ספק was נולד in רשות בעל
    - ii) this proves that
      - (1) על בעל החמור עליו להביא ראי'
      - (2) even though the ספק was נולד in the רשות of בעל הפרה
    - iii) מהרש"א ד"ה על בעל החמור as explained by תוספות ד"ה על בעל החמור of קשיא
      - (1) For ר' יהושע על האב להביא ראי' we understand that כלה בבית חמ'י because
        - (a) it's not relevant הספק נולד ברשות מי
        - (b) and בעל has ממון חזקת
      - (2) But for חמור שמת
        - (a) I understand that that רב יהודה אמר שמואל says that it's not relevant ברשות מי נולד הספק
        - (b) But still why doesn't ממון חזקת help the בעל החמור
    - iv) תוספות of the first שיטה of תירוץ
      - (1) חזקת מרה קמא
        - (a) is stronger than חזקת ממון where the מוחזק doesn't have a ברי טענת
        - (b) so חזקת מרה קמא supports the בעל הפרה against חזקת ממון of בעל החמור
    - v) תוספות of the second שיטה of תירוץ
      - (1) חזקת ממון is stronger than חזקת שעת מציאתן
      - (2) This חזקה says that we assume the current מצב existed earlier
        - (a) so if a חמור is now מת it was already מת earlier
        - (b) And if an אשה now has מומין she had the מומין earlier

- (3) So בעל החמור of חזקת ממון בעל הפרה supports the חזקת שעת מציאתן
- c) קשיא
- i) There's no proof that ר' יהושע according to ר' אלעזר ר' follows the שיטה of רב יהודה
אמר שמואל
- (1) Because
- (a) Maybe we do say that מי שנולד ספק ברשותו עליו להביא רא'י
- (i) But only where מי שנולד ספק ברשותו has no חזקת ממון
- (b) And
- (i) it's because בעל has חזקת ממון
- (ii) that ר' יהושע doesn't say 'על בעל להביא רא'י' for חמ'י בבית חמ'י even though the ספק was נולד ברשותו
- (2) While
- (a) for בעל הפרה who's not supported by חזקת ממון
- (b) It's possible that we do in fact say 'על בעל הפרה להביא רא'י' because the נולד ברשותו ספק
- d) גמרא of המשך
- i) You're right that ר' יהושע can't refer to תנא תונא משנה דכלה
- ii) instead תנא תונא משנה דכלה
- (1) refers to רבן גמליאל who is חמ'י
- (2) and who says that 'על בעל להביא רא'י' even for אביה
- (3) even though the ספק was נולד in רשות בעל
- iii) this proves that
- (1) על בעל החמור עליו להביא רא'י
- (2) even though the ספק was נולד in the רשות of בעל הפרה
- iv) מהרש"א as explained by תוספות ד"ה על בעל החמור of קשיא
- (1) For רבן גמליאל we know that 'על בעל להביא רא'י' because
- (a) it's not relevant הספק ברשות מי נולד
- (b) and אב has חזקת הגוף
- (2) But for שמת חמור
- (a) I understand that it's not relevant הספק ברשות מי נולד
- (b) But still why don't חזקת ממון and חזקת הגוף both help the בעל החמור
- v) תוספות of שיטה for the first תירוץ
- (1) חזקת מרה קמא

- (a) is stronger than הזקת ממון where the מוחזק doesn't have a טענת ברי and is also stronger than הזקת הגוף
- (b) and this הזקה supports the בעל הפרה against הזקת ממון and הזקת הגוף of בעל החמור
- (2) מהרש"א of קשיא
- (a) If so
- (i) על בעל להביא ראיה why does רבן גמליאל say בבית אביה
- (ii) After all בעל is מרה קמא in the כתובה
- (b) So it must be that רבן גמליאל doesn't follow מרה קמא
- (c) And the קשיא remains why does שמואל say על בעל החמור להביא ראיה despite his הזקת הגוף and הזקת ממון
- (3) תירוץ בדוחק
- (a) The גמרא at this point assumes that אשה counts as מרה קמא in the כתובה because she holds her כתובה
- (b) This is a דוחק because תוספות elsewhere in this דיבור says that בעל is the מרה קמא
- vi) תירוץ for the second שיטה of תוספות
- (1) רבן גמליאל follows הזקת שעת מציאתן and says this הזקה is stronger than הזקת ממון and הזקת הגוף
- (2) And we've already established that הזקת שעת מציאתן supports the בעל הפרה against הזקת ממון and הזקת הגוף of בעל החמור
- vii) Further קשיא of מהרש"א
- (1) Now
- (a) If רבן גמליאל were to go בתר הזקת שעת מציאתן
- (b) This הזקה
- (i) would support בעל both בעודה בבית אביה in the רישא and לרשות בעלה in the סיפא
- (ii) since it teaches that the מומין that exist now were נולדו even before שנתארסה
- (2) And
- (a) since רבן גמליאל says על בעל להביא ראיה both in the רישא and in the סיפא
- (b) It must be that he doesn't go בתר הזקת שעת מציאתן
- (3) So the קשיא remains for חמור שמת:
- (a) Why do we say על בעל החמור להביא ראיה
- (b) despite his הזקת הגוף and הזקת ממון

- 7) בא"ד כי היכי דעכשיו הוא מת מהרש"א as explained by תוספות
- a) שאלה
- i) Could there be a שיטה that
- (1) על האב להביא ראיה that עודה בבית אביה in fact says for רבן גמליאל because חזקת שעת מציאתן רבן גמליאל
- (2) And for בעל להביא ראיה the דין is nevertheless because of בעלה לרשות בעלה the חזקת הגוף of אב
- b) תשובה
- i) Yes
- ii) because we can say that
- (1) על בעל להביא ראיה in the סיפא says רבן גמליאל
- (2) Because to follow מציאתה דהשתא earlier by one שעת מציאתן can only draw רשות
- (a) For example where she's now בבית אביה she's
- (i) חזקת שעת מציאתן can teach that the מומין appeared one רשות earlier before she was נתארסה
- (ii) And that's why על אב להביא ראיה despite his חזקת הגוף
- (3) But the חזקה can't draw מציאתה דהשתא earlier by two רשויות
- (a) For example where she's now a נשואה who is חמה בבית חמי'
- (b) חזקת שעת מציאתן can't draw the מומין two רשויות earlier
- (i) first
1. to when she was בבית אביה ארוסה
- (ii) and second
1. to before she was ארוסה
- (c) And that's why על בעל להביא ראיה
- c) קשיא
- i) But then how could we explain for רבן גמליאל why we believe an אשה who says משארסתני נאנסתי
- ii) After all
- (1) בעולה she's now a
- (2) and if רבן גמליאל goes בתר שעת מציאתה
- (a) We ought to say that נאנסה נאנסה עד שלא נתארסה
- (b) And her כתובה isn't מאתים
- d) תירוץ

- i) The משנה at יב: deals with where the אשה is now נשואה
- ii) And
- (1) even if we go מציאתה בטר שעת
- (2) We can assume only that
- (a) she had her current מצב one רשות earlier when she was an ארוסה
- (3) we can't assume that she had her current מצב two רשות earlier when she wasn't yet נתארסה
- 8) גמרא of המשך
- a) קשיא
- i) You can't prove from רבן גמליאל according to ר' אלעזר that על בעל החמור להביא ראי'
- (1) Because
- (a) Maybe we do say that מי שנולד ספק ברשותו עליו להביא ראי'
- (i) But only where ספק ברשותו מי שנולד has no חזקת הגוף
- (b) And
- (i) it's because אב has חזקת הגוף
- (ii) that ר' גמליאל doesn't say 'על אב להביא ראי' for אביה even though the ספק was נולד ברשותו
- (2) While
- (a) for הפרה בעל הפרה who's not supported by חזקת הגוף
- (b) It's possible that we do in fact say 'עליו להביא ראי' because the ספק was נולד ברשותו
- 9) רש"י as explained by רב נחמן בר יצחק of תירוץ
- a) In fact יהושע ר' יהודה אמר שמואל according to ר' אלעזר derives his proof from
- b) First הקדמה
- i) Recall the proof that we at first sought to bring from ר' יהושע according to ר' אלעזר
- (1) Since ר' יהושע who is בבית אביה
- (a) says that even for חמי' על האב להביא ראי' כלה בבית חמי'
- (b) where the ספק was נולד in the רשות of בעל
- (2) this proves that
- (a) על בעל החמור עליו להביא ראי'
- (b) even though the ספק was נולד in the רשות of הפרה בעל הפרה
- c) second הקדמה

- i) Recall the קשיא that the גמרא asked to this proof
- (1) Maybe
- (a) we do say that מי שנולד ספק ברשותו עליו להביא רא'י
- (b) But only where מי שנולד ספק ברשותו has no חזקת ממון
- (2) And
- (a) even though ר' יהושע doesn't say על אב להביא רא'י because the בעל of נולד ברשותו ספק
- (b) because בעל has חזקת ממון
- (3) While
- (a) חזקת ממון who's not supported by בעל הפרה for
- (b) because the ספק was עליו להביא רא'י we do in fact say נולד ברשותו
- d) רב נחמן בר יצחק of חידוש
- i) When ר' יהושע says that על אב להביא רא'י to be גובה the כתובה
- ii) He means also that
- (1) in order not to have return כסף קידושין אב is מוחזק
- (2) This proves
- (a) א'י a bring doesn't need to נולד ספק was רשות בעל in whose
- even for כסף קידושין where he has no חזקת ממון
- (b) And that for חמור שמת
- (i) נולד ברשות בעל הפרה was ספק Where
- (ii) even though he has no חזקת ממון עליו להביא רא'י we don't say
- (iii)and we say instead that על בעל החמור להביא רא'י
- e) note that
- i) ר' יהושע has already offered two שיטות to explain why in fact בעל החמור doesn't support the חזקת ממון at תוספות
- ii) The first of these שיטות is that the חזקת מרה קמא of בעל הפרה is stronger than the חזקת ממון of בעל החמור because the בעל החמור isn't טוען a ברי
- 10) תוספות ד"ה על בעל החמור וד"ה כלה בבית אביה
- a) רב נחמן בר יצחק on רש"י of שיטה to קשיא
- i) How does רש"י know that
- (1) ר' יהושע in fact says even for קידושין על האב להביא רא'י
- (2) Where not only does אב has חזקת הגוף but he also has חזקת ממון
- b) רש"י also asks other קושיות to תוספות

- 11) בא"ד ולפי זה and בא"ד דדוקא הכא at מהרש"א 11)
- a) הקדמה
    - i) Where חזקת מרה קמא is stronger than חזקת ממון at תוספות ד"ה על בעל החמור sets out the שיטה that חזקת ממון is stronger than חזקת ממון
    - ii) "ולפי זה אתי שפיר פירוש" of גרסא also notes that חזקת ממון according to the גרסא of מהרש"א also notes that חזקת ממון is stronger than חזקת ממון according to the גרסא of מהרש"א
  - b) תירוץ
    - i) חזקת ממון means that
      - (1) חזקת ממון is correct that ר' יהושע holds that אב להביא ראי' even to keep כסף קידושין in which אב has חזקת ממון
      - (2) because חזקת ממון is of the קידושין מרה קמא is בעל חזקת ממון
    - ii) See also חזקת ממון בית יעקב on how this תירוץ would also answer the other קושיות of חזקת ממון on רש"י תוספות
  - c) קשיא
    - i) חזקת ממון at תוספות אב applies also where the אב טוען טענת ברי is טוען טענת ברי
- 12) for the שיטה of רמי בר יחזקאל אמר שמואל
- a) רבא refers to רבן גמליאל who according to רבא is the תנא of both the סיפא and the רישא
  - b) רש"י says that for רבן גמליאל it follows from both the רישא and the סיפא that על בעל הפרה להביא ראי'
  - c) Here is the proof from the רישא:
    - i) In the רישא for רבן גמליאל
      - (1) because the ספק was נולד in רשות אב the דין is that על האב להביא ראי' despite the חזקת הגוף of אב
      - (2) and
        - (a) for the same reason
        - (b) if the רישא also deals with כסף קידושין
        - (c) the דין is that
          - (i) in order not to repay כסף קידושין על האב להביא ראי'
          - (ii) despite the חזקת הגוף of אב and his חזקת ממון in the כסף קידושין
      - ii) So for חמור שמת
        - (1) Where the ספק was נולד ברשות בעל הפרה and בעל הפרה has neither חזקת הגוף nor חזקת ממון
        - (2) עליו להביא ראי' that מכל שכן

- d) Here's the proof from the סיפא
- i) In the סיפא
    - (1) Where the ספק was נולד in רשות בעל
    - (2) The דין is 'על בעל להביא ראיה' and it doesn't help בעל that he has חזקת ממון in the כתובה
  - ii) So for חמור שמת
    - (1) Where the ספק was הפרה בעל הפרה נולד ברשות בעל הפרה and הפרה בעל doesn't have חזקת ממון
    - (2) עליו להביא ראיה that מכל שכן
  - e) מהרש"א ד"ה ותנא תונא at תוספות disagrees with רש"י and says the גמרא brings its 'ראיה' only from the סיפא

13) מהרש"א ד"ה ותנא תונא

- a) Here's why תוספות brings its 'ראיה' only from the סיפא
- b) In the רישא
  - i) It's possible that 'על האב להביא ראיה'
    - (1) Not because ספק נולד ברשותו
    - (2) But
      - (a) because בעל counts as מרה קמא both for כתובה and קידושין
      - (b) And חזקת ממון is stronger than חזקת הגוף and חזקת מרה קמא
  - ii) So that for חמור שמת
    - (1) It's possible that 'על בעל החמור להביא ראיה' because בעל הפרה is מרה קמא
- c) While in the סיפא
  - i) Since בעל counts as מרה קמא
  - ii) the reason that 'על בעל להביא ראיה' must be that ספק נולד ברשותו and this is stronger than all other חזקות
  - iii) and for חמור שמת it must be
    - (1) that 'על בעל הפרה להביא ראיה' because ספק נולד ברשותו
    - (2) And it doesn't help בעל הפרה that he is מרה קמא

דף עז.

תד"ה ליתני נשא אשה ובא"ד יוציא

דף עז עמוד א] בד"ה ליתני נשא אשה ושהה כו' וא"ת דתקשי ליה ברייתא כו' עכ"ל
טפי ה"ל לאקשויי הכי לעיל אמ"ד דאין כופין ויש ליישב וק"ל:

בא"ד יוציא לא משמע לשון כפייה אלא בדבר שמתנהג עמה שלא כדין כו' עכ"ל
כדמוכה בשמעתין דהוא אומר איני זן דיוציא הוא לשון כופין מדפריך עליה עד שכופין
אותו להוציא יכפוהו לזון והיינו שמתנהג עמה שלא כדין ועיין בזה בתוס' בריש פרקין
וק"ל:

- 1) משנה
  - a) אלו שכופין אותו להוציא
    - i) מוכה שחין ובעל פולפוס וכו' i)
- 2) גמרא
  - a) רב יהודה אמר שמואל
    - i) נשא אשה ושהה עמה י' שנים ולא ילדה כופין אותו להוציא
  - b) רב תחליפי בן אבימי אמר שמואל
    - i) נשא אשה ושהה עמה י' שנים ולא ילדה אין כופין אותו להוציא
  - c) רב תחליפי בר אבימי to קשיא
    - i) Why doesn't the משנה include 'נשא אשה וכו' among those whom we're כופין אותן להוציא
- 3) תוספות
  - a) קשיא
    - i) There's a ברייתא that says כופין אותו להוציא and supports בר אבימי
    - ii) So why does the גמרא ask a קשיא to בר אבימי on why the משנה doesn't list נשא אשה
- 4) מהרש"א ד"ה ליתני
  - a) רב יהודה אמר to קשיא direct to ask a ברייתא could better have relied on the תוספות שמואל
- 5) תוספות of המשך
  - a) תירוץ
    - i) The ברייתא that says "יוציא" for נשא אשה doesn't mean כופין
    - ii) Because יוציא means כופין only where the בעל acts כדין to the אשה שלא
- 6) מהרש"א בא"ד יוציא

- a) The תירוץ of תוספות fits with the שקלא וטריא in the גמרא that says that for איני זן ואיני מפרנס
- i) where the גמרא says יוציא
  - ii) we're להוציא אותו כופין
- b) because to say איני זן ואיני מפרנס is to act כדין שלא to the אשה

הדרן עלך המדיר